

**Og Gomba'is nog Guksugan pa'ali
dia ni Isukristu nog sinulat ni
Mark
Og Piuna Talu' pa'ali sog
Gomba'is nog Guksugan nog
Sinulat ni Mark**

Og libru koni nog sinulat ni Mark, og mikposun nog si Isukristu, ion og Bata' nog Mikpongon. Og guksugan pa'ali dianon iningolanan og Gomba'is nog Guksugan. Si Isus pitongow nog ion motugos bu motas og baya' non. Og baya' non motongow dia sog kopokpanad non, sog baya' non momugow nog glatdiwataan, bu sog kopongampun non nog dusaanan nog gotowanan. Iningolanan ni Isus og dili glawas non nog ion og Binata' sog Kilawan, nog minangoy dini mogbogoy nog dili kotubu' non bagun da molokat og gotowanan tidu sog kouliponan nog dusaanan nilan.

Pilogdong tokodoy ni Mark sumulat og guksugan koni pa'ali dia ni Isus. Bu migustal ion nog ain og ininang ni Isus kitu' gaba' nog piktalunon bu og pikpanad non. Mitubus ni Mark uksugoy nog ompolok pa'ali dia ni Jan nog Polomunyang bu og kobunyang bu kopongyuba' dia ni Isus, pigdoyunan non sumulat pa'ali sog kopokpanad ni Isus bu kopokpokodag non dia sog ain di' mokokodag. Bu ain og sulanggu'anan ni Isus, mongmaya'maya' mogdungag og sabut

nilan pa'ali dianon. Tibua, ain og sinumusi kitu' dianon, migdungag og kangit nilan dianon.

Og doksu'an nog sulat ni Mark koni, og guksugan pa'ali sog kibianbianan ni Isus sog gimpusan nog simana non dini sog dunya, labi na og kokudus bu kopotubu' dianon.

1. Og tolipunan nog Guksugan koni, 1:1-13.
2. Og piginang ni Isus dia sog kodokolan nog gotowanan ditu' sog Galili, 1:14-9:50.
3. Og piginang ni Isus sog kopanow non kitu' tidu sog Galili mangoy sog Jerusalem, 10:1-52.
4. Og gimpusan nog simana non ditu' sog Jerusalem bu sog glumibut nog gimbolayan koyon dion, 11:1-15:47.
5. Og kopokpotubu' dia ni Isus tidu sog patoy, 16:1-8.
6. Og kopokpotongow bu og kiknat non tidu ion potubu'on tidu sog patoy, 16:9-20.

¹ Koni og tolipunan nog Gomba'is nog Gugsugan pa'ali dia ni Isukristu, og Bata' nog Mikpongon.

*Si Jan nog Polomunyang miktolipun momali
Matu 3:1-11, Luk 3:2-16, Jan 1:19-28*

² Ma' nini og sinulat nog polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog si Isaya nog,

“Ngon og sosugu'on ku nog punaon ku dianika moksimpan nog bianan mu. ³ Ngon og moktawag sog bonua kitu' nog mologon pogonongan nog, ‘Simpan niu og bianan

nog Pogbaya' nog posungu' matong bu pologdong niu og dalan non.' ”*

⁴ Dadi, ngon og gotow ngalan non si Jan, mimunyang nog gotowanan sog bonua kitu' nog mologon pogonongan. Mimali ion nog sumboy og gotow moglila' nog dusaanan non po' kom-punan ilan dun nog Mikpongon bu mangka ilan pokpobunyang. ⁵ Dadi, mikpogangoy ditu' ni Jan og gotowanan tidu sog ainain nog bonua sog Judia bu gotowanan tidu sog koliwagan bonua nog Jerusalem po' mangoy ilan moglila' nog dusaanan nilan dia sog Mikpongon mangka ilan pokpobunyang dia ni Jan ditu' sog glawas nog tubig nog Jurdan.

⁶ Si Jan, og ponopoton non og bombul nog kamel nog inabol. Bu bagos non og panit nog potubu'on. Bu og pongonganon non og gapan bu og tonob. ⁷ Og pigustal non koyon ma' nini, “Ngon og gotow tumondug dianakon nog motas pa ion dianakon po' minsan si'oy og gikot nog pongyapak non, ondi' u tanan patut minglu'ud mubad dun. ⁸ Akon, binunyagan ku amu bianan sog tubig. Tibua, ion og bunyagan non amu bianan sog Bolakat nog Mikpongon.”

*Si Isus binunyagan ni Jan
Matu 3:13-17, Luk 3:21-22*

⁹ Dadi, sog tang koyon, minangoy si Isus ditu' ni Jan tidu sog Nasaret sog solod nog Galili bu binunyagan ion ni Jan ditu' sog glawas nog tubig nog Jurdan. ¹⁰ Sonuk ni Isus gumawon

* **1:3** 1:3 Isaya 40:3. Somo' ita da, simpanon nilan og pikilan nilan tumabuk dianon.

posungu' sog kotasan, mitongow non mibuka' og glangit bu og Bolakat nog Mikpongon mama' nog kolopati posungu' tumona' dianon. ¹¹ Bu ngon og talu' nog tidu sog glangit nog ma' nini, “Ika og bata' u nog kololaman ku. Kisu'atan u tokodoy dianika.”

*Og kopongyuba' ni Kindagow dia ni Isus
Matiu 4:1-11, Luk 4:1-13*

¹² Tubus nitu', pigdoyunan mokpopanow si Isus nog Bolakat nog Mikpongon ditu' sog bonua kitu' nog mologon pogonongan. ¹³ Sog solod nog pat pulu' gobi ion ditu', pingyuba'an ion ni Kindagow. Bu migampu' ilan na nog mokoka'idanan nog manusia'anan ditu'. Tibua, inusiba' da ion nog moloikatanan nog Mikpongon.

*Og mikuna onggaton ni Isus nog
sulunggu'anan non*

Matiu 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11

¹⁴ Dangan mikolobusu si Jan, minangoy sop si Isus ditu' sog Galili mokpulonag nog Gomba'is nog Guksugan nog miktidu sog Mikpongon. ¹⁵ Miktalumu' ion nog, “Mosompol na og kopogdatu' nog Mikpongon dini sog glupa'an. Dadi, poglila' amu na nog dusaanan niu bu tud amu sog Gomba'is nog Guksugan koni.”

¹⁶ Sonuk ni Isus mokpopongoksid sog danow nog Galili koyon, mitongow non si Simun ilan nog kongudan non nog si Andriu solian nilan monglaya sog danow koyon po' tolisoda' ilan. ¹⁷ Miktalumu' si Isus dianilan, “Alung, pogunut amu dianakon po' imungon ku amu nog maktolisoda'

nog gotow.” ¹⁸ Dadi, sododu'un ginonatan nilan og glayaanan nilan koyon mangka ilan pogunut dianon.

¹⁹ Dangan migdayun ilan sog gunanunan, mitongow non og gombata' ni Sebedi nog si Jems bu kongudan non nog si Jan sonuk nilan momuna' nog pokot nilan dia sog bolangoy nilan koyon.

²⁰ Dadi, pigdoyunan ilan ni Isus monggat bu migunut ilan doma dianon. Dadi, ginonatan nilan og gama' nilan bu og gotowanan nog tinindanan nilan dia sog bolangoy koyon.

Binugow ni Isus og glatdiwata nog tinumosop-dia sog gotow

Luk 4:31-34

²¹ Tubus nitu', minangoy ilan sog koliwagan bonua nog Kapernaum. Bu dangan minatong og Gondow nog Pogulali, minangoy si Isus sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu mangka ion poktolipun mokpanad dion. ²² Kisobu'an tokodoy og gotowanan nog kopokpanad non koyon. Po' og kopokpanad non, ion og togo baya'. Ondi' ma' nog polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu.

²³ Gomonsunoy ngon og gotow nog tinosopan nog glatdiwata miglogapis dia sog dialom baloy koyon nog poglumpukan. Ma' long non dun,

²⁴ “Ika Isus, og gotow Nasaret, olo og dunon mu dianami? Ongoyon mu nota' ami lo'atoy? Kilolaan ku da ika. Ika og Mosigda kitu' nog miktidu sog Mikpongon!”

²⁵ Tibua, pimag ni Isus og glatdiwata koyon nog, “Lota' a moktalul! Bu awa' a dianon!”

²⁶ Dadi, og glatdiwata koyon, pilede non og gotow koyon bu poglosek mangka na awa'. ²⁷ Dadi, kisobu'an og glam nog gotowanan dion bu miksi-naksakoy ilan nog, "Olo ma' nini koni? Og bogu ma ini nog pomali! Bu motas ma og baya' non! Ampun binugow non og glatdiwataan kitu' migbilang ma dianon." ²⁸ Dadi, og dongogan koyon pa'ali dianon mibantug mogdayun sog gliwag nog bonua koyon nog Galili.

Modakol og gotowanan nog di' mokokodagnog kiuli'an ni Isus

Matiu 8:14-17, Luk 4:38-41

²⁹ Dangan linumiu si Isus sog baloy koyon nog poglumpukan, migunut ion dia ni Jems bu si Jan mangoy ditu' sog baloy ni Simun ilan ni Andriu. ³⁰ Dangan minatong ilan dion, piguksugan nilan dia ni Isus nog og ponugangan ni Simun nog glibun pogbolilid po' mipanas. ³¹ Dadi, minangoy ion sog mogulang koyon mangka non pogoidoy sog komot bu mangka non buatoy. Dangan binuat non, kiowasan ion mangka piktologadan non ilan.

³² Dangan sinumindop na gondow, pingoit dion ni Isus glam nog di' mokokodag bu glam nog pinosopan nog glatdiwataan. ³³ Og glam nog gotowanan sog gliwag nog koliwagan bonua koyon miglumpuk sog baloy koyon. ³⁴ Bu modakol kiuli'an ni Isus nog miglologinis og mokosakitanan nilan. Bu modakol dosop pimugow ni Isus nog glatdiwataan dia sog gotowanan koyon. Tibua, pigondi'an ni Isus

moktalu' og glatdiwataan an koyon po' kisunan nilan bog sima ion.

Minangoy mogyakin si Isus sog molili'

Luk 4:42-44

³⁵ Dangan miampiampi gobi, migbuat si Isus bu linumiu sog baloy koyon po' mangoy ion mogyakin sog molili'. ³⁶ Si Simun bu du-maanan non, inangoy nilan ponontongoy si Isus. ³⁷ Dangan mitongow nilan ion, miktalu' ilan nog, "Pinontong a nog glam nog gotowanan kitu'!"

³⁸ Dadi, tinumabal si Isus, "Alung, mogdayun ita sog duma koliwagan bonuaanan sog glumibut nog bonua koni, po' bagun u dosop mokopomali ditu'. Po' ma' nitu' og gangoy u dini sog dunya." ³⁹ Dadi, miguliugan si Isus sog gliwag nog Galili mogustal dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu bu momugow nog glatdiwataan dia sog ain tinosopan dun.

Kiuli'an ni Isus og gotow nog gipulon

Matiu 8:1-4, Luk 5:12-16

⁴⁰ Tubus nitu', ngon og glaki, og gipulon nog mikpolani dia ni Isus. Mininglu'ud bu mikilolat dianon nog, "Somo' moleg a da, ompokodag mu akon."

⁴¹ Milolat si Isus tokodoy dianon. Dadi, dinoponan ion ni Isus mangka poktalu' nog, "Moleg u da le. Kuli'an ka na!" ⁴² Bu sododu'un miawa' og gipul non kitu' bu kiuli'an. ⁴³ Mangka si'oy ion poponowoy ni Isus, pigondi'an non tokodoy mokposun. Long non dun, ⁴⁴ "Na' mu ini tokodoy posunon minsan sima. Suga'id non, angoy mu potongow og glawas mu ditu' sog bolian mangka

a pomalas ma' nog dinondag ni Muses kitu' kobon nitu' po' bagun nilan kotoksi'an." ⁴⁵ Kolele nog unuton non og pimali kitu' ni Isus dianon, diadia non tanan pinguksugan. Dadi og doksu' non, ondi' na tanan si Isus mokopokangiasan-gias dia sog koliwagan bonuaanan koyon dion. Suga'id non, dia notibua ion pogonong sog bonua koyon nog moliang gotow dun. Tibua, min-san si'oy ma' nitu', modakol da og gotowanan nog mikpogangoy ditu' non nog mikpoktidu sog ainain nog bonua.

2

Og daday kiuli'an ni Isus Matiu 9:1-8, Luk 5:17-26

¹ Da' kobon golot non, mikpuli' si Isus sog Kapernaum. Dangan kisunan nog gotowanan nog minuli' na ion ditu', ² landu' kodakol nog gotow og miglumpuk dia sog baloy non koyon. Tiduanan sog ditas asta sog glonu'an milotok na nog gotow. Bu inustal ni Isus dianilan pa'ali sog Mikpongon. ³ Sintak non ion, minatong og gotowanan nog pogoit ilan nog daday. Og daday koyon inoyungan nog pat kotow. ⁴ Kobal nog gotowanan koyon nog landu' na kodakol, di' ilan mokopolani dia ni Isus. Dadi, mimonek ilan sog gatop mangka nilan lodutoy og gatop nog baloy koyon sog tondong ni Isus, mangka nilan tontunoy ditu' non og daday koyon. ⁵ Dadi, dangan mitongow ni Isus og kopongandol nilan, tinolu'an non og daday koyon, "Aki, og dusaanan mu inompunan na."

⁶ Ngon og mikpogingkud dion nog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Migdialominawa ilan nog, ⁷ “Iduma gidoy mama' ma nion og tolu'on nog glaki koyon? Moglaka'laka' ma monalu' dia sog Mikpongon! Saka da'idun lual og mokampun nog dusa lual da og Mikpongon.”

⁸ Tibua, kisunan ni Isus mogdayun og pomik- ilan nilan. Dadi, tinolu'an non ilan, “Iduma pogdialominowaan niu ma akon nog ma' nion? ⁹ Ain gidoy og molomu tolu'on sog daday koni, ‘Inompunan na og dusaanan mu,’ otawaka mok- talu' nog, ‘Pogbuat a, pitang mu og bolilidan mu mangka a panow?’ ¹⁰ Tibua, bagun niu kosunan, potongowon ku dianiu nog og Binata' sog Kilawan togo baya' mongampun nog dusa nog gotowanan dini sog glupa'an.” ¹¹ Mangka non tolu'oy og daday koyon nog, “Aki, tolu'on ku dianika, pogbuat a na, imud mu og pigbolilidan mu koyon bu pitang mu muli'.”

¹² Dadi, dia sog kodokolan koyon, migbuat doda' og gotow koyon mangka non imudoy og pigbolilidan non koyon mangka ion liu. Kisobu'an tokodoy glam nog gotowanan koyon dion bu piksonglitan nilan og Mikpongon. Mikpoktalu' ilan nog, “Da' ita sibon pokotongow nog kohinangan koni nog ma' nini!”

Inonggat ni Isus si Lebi

Matiu 9:9-13, Luk 9:27-32

¹³ Tubus nitu', mikpuli' si Isus sog goksid nog danow koyon nog Galili. Bu modakol nog gotowanan og linumumpak dianon. Dadi,

miktolipun ion mokpanad dianilan. ¹⁴ Sog solian ni Isus ompanow, mitongow non si Lebi, og bata' ni Alpius, pogingkud sog baloybaloy non nog pokpongobatan nog buis. Tinolu'an ion ni Isus nog, "Pogunut a le dianakon." Dadi, migbuat ion mogdayun mangka pogunut dia ni Isus.

¹⁵ Tubus nitu', si Isus bu og sulanggu'anan non, migadap ilan kuman ditu' ni lo' Lebi. Modakol og polongabatanan nog buis bu og bolodusaon* minadap dianilan po' modakol og gotowanan nog migunut dia ni Isus. ¹⁶ Og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu nog ilan si'oy og parasiuanan dosop, dangan mitongow nilan nog minadap ion kuman sog bolodusaon bu polongabatanan nog buis, miksak ilan sog sulanggu'anan ni Isus nog, "Iduma mampu' ma ion kuman sog gotowanan koyon nog polongabat nog buis bu sog bolodusaon?"

¹⁷ Dangan midongog ni Isus og talu' nilan koyon, tinabal non ilan nog, "Og gotow nog mokodag, da'idun na og balan non nog polomulung. Tibua, og gotow nog di' mokodag, ngon og kobalan non dun. Dadi, kona' og gangoy u dini mangoy mogonggat sog ain mokpikil nog midulus ilan na. Suga'id non, inangoy u onggatoy ain og gotow nog bolodusaon."

*Og sak pa'ali sog mokpuasa
Matu 9:14-17, Luk 5:33-39*

* **2:15** 2:15 Og pigolong koyon nog iningolanan og bolodusaon, og gotowanan kitu' nog long nog parasiuanan dun, sumboy ponumpilian po' da' pokokunut sog Botad nog bansa Hudyu.

18 Ngon gondow non, nog mikpuasa og sulanggu'anan ni Jan bu parasiuanan koyon. Dadi, ngon og minangoy moksak dia ni Isus bog iduma og sulanggu'anan ni Jan bu sulanggu'anan nog parasiuanan koyon, mokpuasa ilan ma saka og sulanggu'anan non, di' ilan mampu' mokpuasa.

19 Tinabal ilan ni Isus bianan sog pononggi'an nog, "Mogusoy ta' gidoy nog og pongantim mokpuasa nog kobon dion pa nilan og koingon koyon? Ondi' ilan nododa' mokopuasa sog sonuk nog mikunul ilan pa. 20 Tibua, ongon da gondow non nog bigdason dianilan og koingon koyon, mangka ilan pa pokpuasa."†

21 Tubus nitu', miktalu' nosop ion nog len pononggi'an. Long non dun, "Da'idun og gotow nog bila monilob, gumabas nog bogu ponopoton nog da' pa kolo' mangka non tiloboy sog dan ponopoton. Po' bila kumolo' og tilob non koyon, mogdungag lumiwag og bogyang og dan logdoy non koyon. 22 Bu domikian dosop nog da'idun og gotow tumagu' nog bogu galak dia sog dan togu'an nog di' lumagyat. Po' bila ma' nitu', bila tumulin og bogu galak koyon, ombogdak og tinogu'an koyon dun. Dadi, doksu' non, tidu sog togu'an koyon asta og galak koyon ombolong. Suga'id non, og bogu galak dia na doda' togu'oy sog bogu togu'an nog lumagyat."‡

† **2:20** 2:20 Og koingon koyon si Isus. Bu ngon gondow nog mokawa' ion dianilan bianan sog kopatoy non. ‡ **2:22** 2:22 Og pononggi'an non koni pa'ali dia sog bogu pomali non bu og dan tud nog gotowan kitu' ondi' pia poglongkiton mogunut. Og bansa Hudyu, og gomiton nilan nog togu'an galak og panit nog potubu'on.

*Og sak pa'ali sog Gondow nog Pogulali
Matiu 12:1-8, Luk 6:1-5*

²³ Ngon gondow non, og Gondow nog Pogulali, minian si Isus bu og sulanggu'anan non sog polayan. Solian nilan mian dion, og sulanggu'anan non koyon mingotu' ilan nog bunga nog paloy koyon. ²⁴ Dadi, miktalu' parasiuanan koyon dianon nog, "Tontong nika polo'ma og sulanggu'anan mu koyon. Iduma moginang ilan ma nog kona' og botad sog Gondow nog Pogulali?"

²⁵ Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Da' niu ta' buan kobasta og sinulat kitu' sog Kitab pa'ali sog gininang ni Dabid kitu' dangan kilogonan ilan bu kigutoman ilan nog dumaanan non?"

²⁶ Sog masa ni Abiatar nog ion og miglokounutan sog boliananan, sinumolod si Dabid sog dialom nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, mangka non olapoy og pan kitu' nog inuakil na dia sog Mikpongon, mangka non kanoy, bu mangka non dosop pomogoyoy dun og dumaanan non saka, da'idun bosia og mokokan dun lual da og boliananan po' ma' nitu' og bonduan dia sog Botad."§

²⁷ Tubus nitu', tinolu'an non nosop ilan nog, "Og Gondow nog Pogulali, binogoy sog kopianan nog gotow. Tibua, og gotow onda' pongonoy bagun pogboya'an nog Gondow nog Pogulali.

²⁸ Sa'an da og Binata' sog Kilawan, ion og Pogbaya' minsan sog Gondow nog Pogulali."

§ 2:26 2:26 I Samuel 21:1-7. Og ma'ana nog pikталu' ni Isus koyon, minsan si'oy ma' nitu' og gininang nilan, da' ilan da sila'oy dun nog Mikpongon.

3

Kiuli'an ni Isus og gotow nog minguyomong og komot non

Matiu 12:9-14, Luk 6:6-11

¹ Ngon gondow non, sinumolod nosop si Isus sog baloy nog poglumpukan. Ngon og glaki dion nog minguyomong og komot non. ² Og duma gotowanan koyon dion, piktima'anan nilan si Isus bog uli'an non ta' og komot nog glaki koyon nog saka Gondow nog Pogulali. Po' bila uli'an non doda', sumbungon nilan ion dun. ³ Dadi, miktalu' si Isus dia sog glaki koyon nog minguyomong komot non nog, “Angoy a indog dini sog sungu'an nog gotowanan koni.” ⁴ Mangka sakoy ni Isus og gotowanan koyon nog, “Olo gidoy og tinugdak dia sog botad nog ginangon ta sog Gondow nog Pogulali? Moginang ta' nog molaton otawaka molongas? Tumabang sog ain gotow nog kilogonan otawaka posinsaon ta'?” Tibua, da' ilan pokopogonekonek dun. ⁵ Liniboyan ilan ni Isus nog mata po' miglolingit bu mosakit pikilan non dun nog da'idun glang-gung nilan. Dadi, miktalu' ion dia sog glaki koyon nog minguyomong komot non nog, “Ogot mu og komot mu koyon.” Dadi, inogot non doda' bu mioksud na ma' nog dan og komot non koyon. ⁶ Tibua, mikpongliu og parasiuanan koyon mangka ilan pogupakat mogdayun, ilan nog gla'ayatanan ni Herod bog olo pondayan nilan bagun nilan ompongula'at si Isus.

Modakol og gotowanan nog kiuli'an ni Isus

⁷ Dadi, minawa' si Isus ditu' ilan nog sulangu'anan non mangka ilan angoy sog goksid nog danow koyon. Bu modakol og gotowanan nog mikpogunut dianon tidu sog bonua nog Galili. ⁸ Dangan mibantug na og kohinangan non, og gotowanan koyon sog Judia, bu sog koliwagan bonua nog Jerusalem, bu sog Idumia, bu og bonuaanan ditu' sog dipag nog Jurdan, bu sog glumibut nog koliwagan bonua nog Tair, bu koliwagan bonua nog Sidon, mikpogangoy ilan ditu' ni Isus. ⁹ Sabap sog kodakol nog gotowanan koyon nog mikpogangoy dion nilan, dinondag ni Isus og sulangu'anan koyon lumidus nog bolangoy po' sokayan non bagun da di' molodis nog gotowanan koyon dion. ¹⁰ Po' modakol og di' mokokodag nog kiuli'an non. Dadi, glam nog gotowanan nog ain togo mosakit, migagow ilan mokpolani dia ni Isus bagun nilan da ion motuyok. ¹¹ Giap ion motongow nog glatdiwataanang nog tinumosop dia sog gotowanan koyon dion, mokpogbuksak ilan dia sog sungu'an non kobon nilan moglosek nog, "Ika og Bata' nog Mikpongon!"

¹² Tibua, pigondi'an ilan ni Isus moguksug pa'ali dianon.

Si Isus mimili' nog sopulu' bu dua' so-sugu'onanan non

Matiu 10:1-4, Luk 6:12-16

¹³ Tubus nitu', tinumukad si Isus sog bontud mangka non sobioy og gotowanan kitu' nog kolegan non momili'. Bu minangoy ilan doma ditu' non. ¹⁴ Mangka non na pomili'oy og sopulu'

bu dua' kotow dianilan nog iningolanan non og sosugu'onanan non po' dumuma ilan dianon, bu bagun non ilan modondag mangoy mogustal pa'ali sog Mikpongon. ¹⁵ Bu bogayan non dosop ilan nog baya' bagun ilan mokopomugow nog glatdiwataan dia sog ain tinosopan dun. ¹⁶ Koni og sopulu' bu dua' kotow kitu' nog pimili' non. Si Simun (nog iningolanan non dosop nog si Piter). ¹⁷ Tubus nion, og gombata' ni Sebedi nog si Jems bu si Jan (nog iningolanan non dosop og dua' ilan nog si Bardyonis. Somo' ita da og gombata' ilan nog gloti'). ¹⁸ Tubus nion si Andriu, si Pilip, si Bartolomi, si Matiu, si Tomas, bu si Jems og bata' ni Alpius. Tubus nion si Tadius, mangka si Simun og ombolu' kitu' tumindog nog salu bansa non. ¹⁹ Tubus nion si Judas Iskariot, og miguakil kitu' dia ni Isus sog gla'at.

Si Isus bu si Belsibul

Matiu 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10

²⁰ Tubus nitu', minuli' si Isus sog baloy. Bu modakol nosop og gotowanan nog miglumpuk dianilan nog boya'an ilan nog sulunggu'anan non, da' ilan na tanan pokosungu' kuman kobal nog gotowanan koyon. ²¹ Dangan midongog nog putupusodanan non bu gina' non og mama' nion koyon, inangoy nilan ion usiba'oy po' long nilan dun, "Kona' non na ion og dan pikilan!"

²² Bu ngon og polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu nog miktidu sog Jerusalem, miktalu' ilan dosop nog, "Si Isus sinongonan ni Belsibul.*" Bianan sog kounutan nog

* **3:22** 3:22 Somo' ita da, si Kindagow.

glatdiwataan, mokobugow ion nog glatdiwataan!”

²³ Dadi, sinabi non og gotowanan nog mokpolani dianon bu mangka non ilan uksugoy bianan sog pononggi'an nog, “Olo mogandun kobugow ni Kindagow sog pakasi Kindagow non? ²⁴ Bila sala pigdotu'an di' mosulut bu mokpoksusi ilan, ilan bu ilan, ondi' ilan nododa' mikindog. ²⁵ Bu bila og sala kobaloy moksusi ilan, ilan bu ilan, ondi' ilan nododa' mokindog. ²⁶ Bu bila si Kindagow ontuan non og dili glawas non, ombahagi' ion dun. Olo ma mogandun kopindog non nog pigdotu'an non? Mimung mogla'at da ion dun.

²⁷ “Bu doma ma' nini, olo gidoy mogandun kosolod nog gotow dia sog baloy nog gotow kitu' nog modasig[†] bu mangka non pongolapoy og balananan nog gotow koyon, lual da boludon non poguna og gotow koyon nog modasig? Ombalud non tibua, malap non na og balananan nog glaki koyon.

²⁸ “Tolu'on ku daniu, minsan olo dusaoy dun bu og kopoglaka'laka' nog gotow, kompunan da nog Mikpongon. ²⁹ Tibua, ain og moglaka'laka' dia sog Bolakat nog Mikpongon, ondi' nododa' kompunan. Po' dusa nog gotow koyon di' mokulog dianon asta sog da' kopus non.” ³⁰ Sa'an miktalu' si Isus nog ma' nitu' po' tinalu' nilan nog, “Si Isus sinongonan nog glatdiwata.”

[†] **3:27** 3:27 Og pogolongon koni nog gotow nog modasig, ion non ion si Kindagow.

*Og gina' bu og putupusodanan ni Isus
Matu 12:46-50, Luk 8:19-21*

³¹ Tubus nitu', minatong na og gina' non bu og putupusodanan non nog kolokian. Migindog ilan sog glowasan nog baloy bu dinumondag ilan nog gotow nog sumabi dianon. ³² Og gotowanan koyon nog mikpongingkud dia sog glumibut ni Isus miktalu' ilan nog, "Polopanad, og gina' mu bu putupusodanan mu nog kolokian, ditu' ilan sog glowasan. Moleg ilan moktongow dianika."

³³ Tinumabal si Isus nog, "Sima buan og gina' u bu putupusodanan ku?" ³⁴ Liniboyan non nog mata og miglibut koyon dianon mangka poktalu' nog, "Koni og gina' u bu putupusodanan ku. ³⁵ Po' simasima og mokokunut nog glegan nog Mikpongon, ilan og putupusodanan ku bu og gina' u."

4

Og pononggi'an pa'ali sog sinumigwag nog boni'

Matu 13:1-9, Luk 8:4-8

¹ Ongon gondow non, mikpanad nosop si Isus sog gotowanan dion sog goksid nog danow koyon. Landu' kodakol nog gotow linumpuk dianon. Dadi, sinumakoy ion sog bolangoy mangka ion ingkud ditu'. Bu og gotowanan koyon, dion ilan pogindog sog pontad. ² Bu modakol og pinanad non dianilan bianan sog pononggi'an. Miktalu' ion nog, ³ "Pokinongogoy niu. Ngon sala kotow minangoy sumigwag nog boni' non. ⁴ Dangan sinigwag non og boni' koyon, og duma dia mitona' sog dalan,

bu pingoktuk mogdayun nog manukmanukanan.
⁵ Og дума sop, dia mitona' sog dolonitan nog ombabow da og glupa' non. Tinumubu' mogdayun po' ombabow og glupa' non. ⁶ Tibua, dangan pinodosan, milanos og pomulan koyon po' onda' pokoponginggamut mahatul. ⁷ Og дума sop, dia mitona' sog sompinitan. Dadi, dangan linumawa og sompinit koyon, miumos og pomulan koyon dun nog boya'an onda' notanan pokopogbunga. ⁸ Og дума sop, dia mitona' sog monapu' nog glupa'. Dadi, dangan tinumubu' og pomulan koyon, mokosubuk bu pogbunga mangka sinumongku'. Og дума ginowoyan non sinumongku' nog glinongowan da, og дума sop sinumongku' nog pinulu'an, bu og дума sinumongku' nog ginotusan.

⁹ “Dadi, ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og piktalu' u koni.”

*Og potugyuan nog pononggi'an ni Isus
 Matiu 13:10-17, Luk 8:9-10*

¹⁰ Tubus nitu', dangan mikpoguli' na og gotowanan, og sopulu' bu dua' kotow kitu' sulanggu'anan non bu og дума sulanggu'anan non nog mibagak dion, miksak ilan dianon bog olo og ma'ana nog pononggi'ananan non kitu'.

¹¹ Tinumabal si Isus nog, “Amu koyon, pisabut na daniu og milimod kitu' nog pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Tibua, ain og gotowanan kitu' nog kona' niu sakup, og pomali u dianilan bianan sog pononggi'an. ¹² Po' sinulat sog Kitab nog,

'Mokotongow ilan da bosia, tibua, di' nilan kosunan. Mokinongog ilan da bosia, tibua, ondi' nilan mosabut. Somo' bosia di' ilan ma' nitu', mosop da og pikilan nilan di-anakon boya'an nog kompunan dusaanan nilan dun.' ”*

*Pingma'ana ni Isus og pononggi'an non koyon
Matu 13:18-23, Luk 8:11-15*

¹³ Dadi, long sop ni Isus dianilan, “Di' niu ta' mosabut og pononggi'an ku koyon? Bila ma' nitu' nog ondi' niu mosabut, olo ma mogandun kosabut niu nog duma pononggi'ananan ku?”

¹⁴ “Og pononggi'an ku koyon, ma' nini og ma'ana non. Og polonigwag nog boni' koyon, ion non ion og migustal nog talu' nog Mikpongon. ¹⁵ Dadi, og dalan koyon, ion non ion og gotowanan kitu' nog mikodongog nog gustalan pa'ali sog Mikpongon saka inangoy mogdayun owa'oy ni Kindagow dia sog dialom pikilan nilan.

¹⁶ Og duma gotowanan sop, mama' nog dolonitan kitu' nog ombabow da og glupa' non nog kitona'an nog boni'. Pu'un midongog nilan og gustalan kitu' nog pa'ali sog Mikpongon, tinabuk nilan dunut da'da'an nilan dun. ¹⁷ Tibua, da' nilan ungodoy mahatul dia sog pikilan nilan. Tinumud si'oy ilan, solianlian da. Po' bila dotongan ilan nog glogon otawaka og posakit sabap sog kotabuk nilan nog gustalan kitu', bolongon nilan mogdayun. ¹⁸ Og duma sop gotowanan, mama' ilan nog glupa' kitu' nog sompinitan nog kitona'an nog boni'. Midongog nilan og

* **4:12** 4:12 Isaya 6:9-10

gustalan pa'ali sog Mikpongon. ¹⁹ Tibua, kobal nog susaan nilan nog kotubu' nilan, bu sabap sog gloliag nilan nog daya bu miglologinis og glegan nilan, onda' doksu' nog gustalan kitu' dia sog kotubu' nilan. ²⁰ Tibua, og duma gotowanan kitu', mama' ilan nog glupa' kitu' nog monapu'. Midongog nilan og gustalan pa'ali sog Mikpongon bu tinabuk nilan. Dadi, og gustalan kitu' sinumongku' nododa'. Og duma sinumongku' nog glinongowan, og duma sop sinumongku' nog pinulu'an, bu og duma sinumongku' nog ginotusan.”

*Og motud sumboy podolagon sog gotowanan
Luk 8:16-18*

²¹ Dadi, miktalu' nosop si Isus dianilan, “Bila tumutud amu nog sulu' sog baloy niu, dugba'an niu ta' buan nog sibulan otawaka lingodon niu ta' og dolag non? Potompalon niu nododa'! ²² Po' da'idun og milingod nog ondi' da ompodolag. Bu ain da' kosabut posobuton dosop da. ²³ Ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og piktalun u koni.

²⁴ “Dadi, potubudoy niu monginongog og pomali u koni po' og galun nog gomiton niu, ma' nitu' dosop og galun nog Mikpongon dianiu, bu dungagan non pa. ²⁵ Po' simasima ngon na og sabut non, dungagan pa. Tibua, ain og da'idun og balan non dun, minsan og dakoldakol non na, owa'on pa dianon.”

*Og pononggi'an nog boni' nog sonuk non pa
tumubu'*

²⁶ Dadi, long sop ni Isus, “Og pigdotu'an nog Mikpongon domikian da mama' nog gotow kitu' nog sinumigwag nog boni'. ²⁷ Sog gobi gondow, totanud otawaka totulug ion, tumubu' da og boni' koyon minsan si'oy da'idun sini sabut non dun. ²⁸ Og ma'ana non, sabap sog glupa', sa'an da tinumubu' og boni' koyon. Sog tagna' bodos mangka pomunsut mangka na kinug. ²⁹ Ampun minug, gonion na po' minatong og timpu gu-mani.”

*Og pononggi'an pa'ali sog bata'bata' longow
Matiu 13:31-34, Luk 13:18-19*

³⁰ Dadi, long sop ni Isus dun, “Olo bayu'bayu' nog pigdotu'an nog Mikpongon? Otawaka, ain ta gidoy kpononggi'? ³¹ Og pigdotu'an nog Mikpongon domikian da mama' nog bata'bata' longow nog pimula dia sog binalan. ³² Minsan si'oy ion og bata'bata' longow, dangan tinumubu' na, ion og mosolag sog glam nog pomulananan dion. Bu og pangaanan non pogopunan nog manukmanukanan.”

³³ Dadi, ma' nion og gustalan non dianilan pa'ali sog Mikpongon bianan sog pononggi'an sog goktob nog ain mosabut nilan. ³⁴ Da'idun gustalan non dianilan nog da' non pobianoy sog pononggi'an. Tibua, glam non koyon inustal non kopia dia sog sulanggu'anan non dangan midoduoy ilan.

*Pilota' ni Isus og goyup
Matiu 8:23-27, Luk 8:22-25*

³⁵ Dangan miglolabung tibua og bonua, mik-talu' si Isus dia sog sulanggu'anan non, “Alung,

mangoy ita ditu' sog dipag nog danow koni.”
³⁶ Dadi, sinumakoy ilan dia sog bolangoy koyon nog sinokayan non bu mangka ilan tulak. Gionatan nilan og modakol nog gotowanan dia sog pontad. Bu ngon duma bolangoyanan nog tinumondug dianilan. ³⁷ Sintak non ion, miglogoyup nog landu' kolandos. Dadi, kisigoban nog tubig og bolangoy nilan koyon kobal nog nabok nog danow koyon. ³⁸ Saka si Isus ditu' poktulug sog gikam dia sog gulinan nog bolangoy koyon. Dadi, tinanud nilan ion mangka ilan poktalu', “Polopanad! Potiangon mu ta' nog mogla'at ita?”

³⁹ Dadi, migbuat ion mangka non polota'oy og galu' koyon bu og nabok mokoluksang. Ma' long non dun, “Kotodo' a na.” Dadi, milota' og galu' bu sododu'un tinumodo' tokodoy og danow koyon. ⁴⁰ Tubus nitu', tinolu'an non ilan nog, “Iduma kondokan amu ma? Da'idun pota' og kopongandol niu?”

⁴¹ Dadi, kiondokan dunut kisobu'an ilan bu miksinaksakoy ilan nog, “Sima gidoy og gotow koni nog minsan si'oy og galu' bu nabok mogbilang ma dianon!”

5

Kiuli'an ni Isus og gotow nog tinosopan nog glatdiwataan

Matiu 8:28-34, Luk 8:26-39

¹ Dangan tinumolipag ilan sog danow koyon, sokali' ilan dinumonggu' sog bonua nog Gadarnis. ² Dangan tinumukpa si Isus, linumpak ion nog gotow kitu' nog tinosopan nog glatdiwata

nog dia miktidu sog kolobongan. ³ Po' dia ion pogonong sog kolobongan. Ondi' na ion ombalud nog minsan si'oy glantaylantay. ⁴ Po' tatap na ion boludon nog glantaylantay, bu pusasan. Tibua, og glantaylantay koyon mogotus non bu og pusas non koyon mokpokpota po' modasig ion tokodoy. ⁵ Gobi gondow, sog kolobongan otawaka sog gimbukidan, poginangon non moglosek sog ain kongayan non bu pongongolan non og glawas non nog mokokutong nog batu.

⁶ Dadi, dangan mitongow non si Isus sog molayu', ginumobok posungu' ditu' non mangka inglu'ud dia sog sungu'an non. ⁷ Bu pisikad non talu' non nog, "Olo og dunon mu dianakon Isus, ika, og Bata' a nog Mikpongon nog di' kolobian? Olo gangoy mu dini nakon? Sapa a sog Mikpongon nog di' mu pa akon posinsaon!" ⁸ Sa'an tinalu' non ma' nitu' po' tinolu'an ion ni Isus nog, "Ika og glatdiwata, awa' a na dia sog gotow koyon!"

⁹ Sinakan ni Isus bog sima ngalan non. Tinumabal ion nog, "Og ngalan ku si Nginibuan po' modakol ami." ¹⁰ Dadi, mingapu'ngapu' og glatdiwataan koyon dia ni Isus nog di' ilan pa powa'on dia sog bonua koyon.

¹¹ Sog molani nilan koyon, ngon og panun nog babuy nog solian nilan monungkal dia sog pun bilid koyon. ¹² Migbubut og glatdiwataan koyon dia ni Isus nog dia ilan sangon sog babuayan koyon. ¹³ Kinumboy ilan ni Isus. Dadi, mikpongluas ilan tidu sog gotow koyon mangka ilan sangon dia sog babuayan koyon.

Dadi, og panun nog babuyanan koyon, mikpong-gobok ilan dumiksun mangka ilan pokpongokpu sog danow koyon bu mitipot ilan kolomos. Og dakol nog babuyanan koyon ngon bayu' dua' ngibu.

¹⁴ Dangan mitongow nog polongipat nog babuyanan koyon og ma' nion koyon, mikpong-gobok ilan mangka nilan poguksugoy ditu' sog koliwagan bonua koyon. Dadi, inangoy nog gotowanan tontongoy og bianbian koyon. ¹⁵ Dangan minatong ilan ditu' ni Isus, mitongow nilan og gotow kitu' nog bakas poktosopan nog glatdiwataanan pogingkud dion nog minapot na bu molongas na og pomikilan non. Dadi, kiondokaan ilan dun. ¹⁶ Og gotowanan sop nog ain og mikotongow nog bianbian koyon, piguksugan nilan dosop og kibianbianan nog gotow kitu' bu babuyanan kitu'. ¹⁷ Dadi, og gotowanan koyon, pigbubut nilan si Isus nog mawa' pa dion sog bonua nilan koyon.

¹⁸ Dadi, pinipini ni Isus sumakoy sog bolangoy nilan, og gotow koyon nog bakas tinosopan nog glatdiwataanan, miksaba' mogunut dianon. ¹⁹ Tibua, onda' ion podunutoy ni Isus. Suga'id non, tinolu'an non nog, "Uli' a sog pigoloan mu mangka mu poguksugoy dianilan bog andun kosolag og miinang nog Pogbaya' bu og glolat non dianika." ²⁰ Dadi, mipanow ion mangka non ulitoy moguksug og glam nog gininang kitu' ni Isus dianon dia sog bonua koyon nog iningolanan Sopolu' Kobonua. Ain mikodongog nog guksugan non kitu', kisobu'an ilan dun.

Og bata' ni Jairus nog glibun bu og tinumuyok kitu'dia sog glogdoy ni Isus

Matiu 9:18-26, Luk 8:40-56

²¹ Dangan tinumolipag nosop si Isus sog dipag, piglumpukan nosop ion nog landu' kodakol nog gotowanan, ditu' sog goksid nog danow koyon.

²² Ngon sop sala kotow dion nog linumumpak dianon nog si Jairus ngalan non. Ion og polongokbit nog solabuk baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Minangoy ion minglu'ud dia sog sungu'an ni Isus ²³ mangka ion pongoningoni dianon nog, "Bata' u nog bata'libun, migagowinawa na. Dadi, angoy mu pa doponoy bagun da kumodag bu motubu'." ²⁴ Dadi, migunut si Isus dianon. Bu landu' kodakol nog gotowanan nog migunut dosop dianilan boya'an nog miglotok ilan tanan.

²⁵ Tubus nitu', ngon sala kotow glibun dion nog poglodasan nog dugu' sog solod nog sopulu' bu dua' ton. ²⁶ Binulung si'oy nog polomulunganan, misinsa tibua dun. Po' mitipot non na pogbayad og golota' non saka pododungag tanan og mosakit non koyon. ²⁷ Dangan, midongog non og dongogan pa'ali sog kohinangan ni Isus, migapas ion mokopolani sog tolikudan ni Isus po' bagun non motuyok og glogdoy ni Isus koyon. ²⁸ Po' donsama' na migdialominawa ion nog minsan si'oy sagya motuyok non og glogdoy ni Isus, kuli'an na og mosakit non koyon. Dadi, sa'an itu' migapas ion mokopolani sog tolikudan ni Isus po' bagun non motuyok glogdoy ni Isus koyon. ²⁹ Pu'un tinuyok non og glogdoy ni Isus,

sododu'un milota' ion poglodasan nog dugu' bu mibatik non sog glawas non nog kiuli'an na ion.

³⁰ Sododu'un, dangan mibatik ni Isus nog ngon linumuas dianon nog baya', tinumolikud ion mangka sungu' sog kodokolan nog gotowanan koyon dion, mangka non ilan sakoy bog sima tinumuyok nog glogdoy non.

³¹ Dadi, miktalu' og sulanggu'anan non dianon, "Motuyok a nododa', Polopanad, po' kobal nog dakol nog gotowanan koni nog milodis dianika!"

³² Liniboyan non og gotowanan koyon nog mata po' ponontongon non bog sima doda' og tinumuyok kitu' dianon. ³³ Kisunan nog glibun koyon nog kiuli'an ion. Dadi, mikpolani ion dia ni Isus mangka sugyut dianon bu pinglukuban ion kobal nog gondok non mangka non suksugoy dia ni Isus glam nog kibianbianan non nog mosakit non koyon. ³⁴ Dadi, miktalu' si Isus dianon nog, "Ibun, bianan sog kopongandol mu, kiuli'an ka. Suga'id non, panow a na bu og kotikna' nog pikilan mongon dianika po' kiuli'an ka na."

³⁵ Sonuk pa ni Isus moktalu', ngon og minatong nog gobok nog tidu ditu' sog baloy ni Jairus. Miktalu' ilan nog, "Og bata' mu kitu' di' nika na mosa'ut. Dadi, di' ta na pogongga'on og polopanad koyon nog mangoy pa ditu'."

³⁶ Tibua, pitiang ni Isus og guksugan nilan koyon bu poktalu' dia ni Jairus nog, "Na' a mosusa. Suga'id non, tud a."

³⁷ Dadi, pigondi'an non og gotowanan koyon mogunut dianilan lual da si Piter bu dua' kotow kitu' nog pokputupusod nog si Jems bu si Jan

og pidunut non. ³⁸ Dangan minatong ilan sog baloy ni Jairus, mitongow nilan og gotowanan nog landu' na og longosan nilan. ³⁹ Sinumolod ilan sog baloy koyon bu tinolu'an ni Isus og gotowanan koyon nog, "Iduma ion, mama' ma nion og glangka niu? Og bata' koni, onda' patoy, suga'id non, sagya da ion mitulug." ⁴⁰ Dadi, pigwanwan nilan ion dun.

Dadi, piliu non og glam nilan sog baloy koyon mangka non onggatoy sumolod og sulangu'anan non bu gina'ama' nog bata' koyon, dion sog dugu nog pigbolilidan nog bata' koyon. ⁴¹ Pigoidan ni Isus sog komot og bata' koyon bu poktalunog, "Talita koum." Somo' ita da, "Bata'libun, tolu'on ku dianika, pogbuat a na." ⁴² Dadi, migbuat mogdayun og bata' koyon mangka pokpanowpanow dion. Kisobu'an ilan tokodoy dun. (Og bata' koyon sopulu' na bu dua' ton tinonan non.) ⁴³ Tibua, pigondi'an tokodoy ni Isus mokposun dianilan minsan sima, mangka ion poktalunog, "Pokan niu pa bata' koyon."

6

*Si Isus da' tolima'oy sog dili bonua non
Matiu 13:53-58, Luk 4:16-30*

¹ Dadi, ginonatan ni Isus og bonua koyon, mangka ion uli' sog dili bonua non. Mi-gunut dianon og sulangu'anan non koyon. ² Dangan minatong og Gondow nog Pogulali, minangoy nosop si Isus mokpanad sog baloy nog poglumpukan nilan. Bu modakol og gotowanan dion nog mikodongog nog gustalan non koyon

bu kisobu'an ilan dun. Ma' long nilan dun, “Ain gidoy tiniduan nog gotow koni og pikpanad non koyon? Sima gidoy og migbogoy nog kotoan koyon dianon? Minsan si'oy og gingyata'anan mokopoginang ma dun! ³ Kona' non ta' ion og bata' nog polongimung kitu' nog baloy? Kona' non ta' ion og bata' kitu' ni Maria, nog putupusod ni Jems, bu ni Jusep, bu ni Judas, bu ni Simun? Bu kona' ta' ion mikunul ita tanan nog putupusodanan non nog kolibunanan?” Sabap dion kilotonan ilan dianon.

⁴ Tibua, tinolu'an ilan ni Isus nog, “Og polomolatas nog talu' nog Mikpongon pogbotadan minsan ain, lual da dia sog dili bonua non, bu sog dili pigoloan non, bu sog dili baloy non.” ⁵ Sa'an itu' mika'an da og gingyata' nog pitongow non dion lual da ngon mika'an og dinoponan non nog gotowanan bu kiuli'an non ilan. ⁶ Bu kisobu'an tokodoy si Isus dun nog di' ilan tumud dianon.

Pipanow ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non

Matiu 10:5-15, Luk 9:1-6

Dadi, miguliugan si Isus sog bonuaanan koyon dion mokpanad dia sog gotowanan. ⁷ Sinabi non og sopulu' bu dua' sosugu'onanan non koyon nog mokpolani ilan dianon. Po' poponowon non ilan nog dodua' kotow. Bu binogayan non ilan nog baya' bagun nilan kopogboya'an og glatdiwataanan. ⁸ Bu dinondag non ilan nog, “Na' amu mokpitang nog balun niu otawaka og sin niu otawaka og togu'an niu. Da' lual sog tagad niu da. ⁹ Bu solug amu nog pongyapak

niu. Na' amu mokpitang nog gimolaan niu. ¹⁰ Bu ain og baloy nog tumolima' diani, dion amu na dukon asta gumonat amu sog koliwagan bonua koyon. ¹¹ Tibua, bila da'idun sog koliwagan bonua koyon og tumolima' diani bu ompok ilan mokinongog diani, bila gumonat amu, pokpasoy niu og glopug nog glupa' nog minokot sog botis niu bagun nilan da kosunan og tanda' nog di' amu na kosakan nog minsan olo og matong dianilan."

¹² Dadi, mipanow ilan mogustal dia sog gotowanan nog sumboy moglila' bu lumota' ilan na moginang nog mokodusa. ¹³ Bu modakol og pimugow nilan nog glatdiwataan nog tinumosop dia sog gotow. Bu modakol dosop nog gotowanan nog di' mokokodag nog pingoklasan nilan nog glana bu kiuli'an ilan dun.

*Og kobunu' dia ni Jan nog Polomunyag
Matiu 14:1-12, Luk 9:7-9*

¹⁴ Dadi, og piginang nilan koyon midongog ni Datu' Herod po' og ngalan ni Isus koyon mibantug sog ainain nog bonua. Dadi, kisobu'an og gotowanan dun bog iduma mokopoginang ma ion nog gingyata'anan. Ngon gotowanan moktalu' nog si Jan nog Polomunyag, mitubu' ion puli'. Sa'an mokopoginang ion nog kosobu'sobu'. ¹⁵ Ngon sop moktalu' nog si Isus, ion non dow og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon nog si Iladya. Bu ngon sop moktalu' nog ion dow og polomolatas mama' nog polomolatasan nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'.

¹⁶ Tibua, dangan midongog ni Herod og don-gogan kitu' pa'ali dia ni Isus, miktalu' ion nog, "Ion non ion, si Jan nog Polomunyang nog sinugu' u kitu' mutuk gulu non. Mitubu' ion mokpuli'."

¹⁷ Sa'an miktalu' si Herod nog ma' nitu' po' dinondag non mukpa' si Jan mangka pusasoy, bu kolobusuoy. Sa'an ininang non ma' nitu' po' sabap dia ni Herodias, og duoy nog kongudan non nog si Pilip. Po' pigduoy ni Herod si Herodias nog saka totubu' pa si Pilip. ¹⁸ Dadi, pigbina'an ni Jan si Herod nog ma' long non dun, "Kona' ion og botad nog pogduoyon mu og duoy nog kongudan mu." ¹⁹ Dadi, sabap ditu', molaton ni Herodias dia ni Jan bu moleg na ion nog bunu'on si Jan. Tibua, mologon inangon ²⁰ po' si Herod miondok dia ni Jan po' kisunan non si Jan midulus nog gotow bu molonu' pikilan non dia sog Mikpongon. Dadi, inusiba' non si Jan sog kolobusuan koyon. Loliagon si'oy si Herod mokinongog nog pomali ni Jan, tibua, mibabong dosop pikilan non dun.

²¹ Dangan minatong og gondow nog binota'an dia ni Herod, miglokologya'an ion bu pimosunan non og gotowanan nog mokokotas bu doya-hananan bu og kounutananan nog sundaluanan tidu sog gliwag nog bonua nog Galili koyon. Dion mikalap si Herodias nog pondayan non. ²² Sonuk nog kologya'an nilan koyon, sinumolod og bata' ni Herodias nog dolaga mangka ion pongigal sog sungu'an nog gotowanan. Dadi, kisu'atan tokodoy si Herod bu og gotowanan koyon dion nog gigal nog dolaga koyon. Dadi, miktalu' og datu' koyon dia sog dolaga koyon, "Bila ma'

nion, minsan olo pongonion mu, pongoni mu po' bogoyon ku dianika.” ²³ Bu pitaksi' non sog gotowanan koyon dion og talu' non koyon nog minsan olo pongonion non sopoginonga' si'oy nog pigdotu'an non bogoyon non da sog dolaga koyon.

²⁴ Dadi, linumiu og dolaga koyon mangka angoy poksak sog gina' non bog olo omba'is pongonion. Tinumabal gina' non koyon, “Og pongoni mu og gulu ni Jan nog Polomunyang.”

²⁵ Dadi, migdali' sumolod mokpuli' og dolaga koyon ditu' sog datu' koyon mangka poktalut' nog, “Da'idun lual pongonion ku dianika numun kitu' lual da og gulu ni Jan nog Polomunyang nog dia botangoy sog tabak.”

²⁶ Dadi, miksonsol tokodoy bosia og datu' koyon nog talu' non kitu'. Tibua, sabap sog kibulugan non na tumalu' bu kitoksi'an noma og talu' non kitu' nog gotowanan koyon dion nog pomosunan non, onda' non na bolibadoy og pingoni nog dolaga koyon. ²⁷ Dadi, dinondag non mogdayun og sala kotow sundalu non mangoy ditu' sog kolobusuan mutuk nog gulu ni Jan. Dadi, minangoy sundalu koyon sog kolobusuan bu pinutuk non gulu ni Jan ²⁸ mangka non botangoy sog tabak bu bogoyoy sog dolaga koyon. Ion non nion, tinabuk nog dolaga koyon mangka non bogoyoy sog gina' non.

²⁹ Dangan midongog nog sulanggu'anan ni Jan nog minatoy na ion, inangoy nilan olapoy og bangkoy non koyon mangka nilan lobongoy.

*Piokan ni Isus og lima ngibu kotow
Matiu 14:13-21, Luk 9:10-17, Jan 6:1-14*

³⁰ Dangan minatong na og sosugu'onanan ni Isus kitu' tidu mangoy mogustal, piguksugan nilan dia ni Isus og glam nog piginang nilan bu pikpanad nilan. ³¹ Tubus nitu', miktalu' si Isus nog, "Mangoy ita sog molili' nog ita ita tibua, po' bagun amu mokulali." Po' sa'an tinalu' non ma' nitu' po' kobon non og gotowanan mokpuli'puli' ditu' nilan. Dadi, minsan kokan nilan di' nilan na tanan motayud.

³² Dadi, migbolangoy si Isus bu sulanggu'anan non koyon posungu' sog bonua nog molili'. ³³ Tibua, mitongow ilan bu kinilolaan ilan nog modakol nog gotowanan sog koliwagan bonua-anan koyon sog goksid nog danow koyon. Dadi, migdali' og gotowanan koyon moguna dia sog posungu'an nilan. ³⁴ Dangan dinumonggu' ilan, mitongow ni Isus nog landu' kodakol og gotowanan dion nog migbagad dianon. Milolat ion dianilan po' mama' ilan dow nog bilibilianan nog da'idun polongipat dun. Bu dion tinolipunan non ilan mokpanad nog gininisan nog pogonadan.

³⁵ Dangan miglolabung na bonua, mikpolani dianon og sulanggu'anan non mangka ilan pok-talu' nog, "Polopanad, og bonua koni molayu' sog gimbolayan saka glolabung na. ³⁶ Golom nika na ilan dondagoy ompanow bagun ilan moko-ponukat nog ponganon nilan ditu' sog koliwagan bonua."

³⁷ Tibua, tinabal ilan ni Isus nog, "Amu na pogbogoy nog ponganon dianilan."

Dadi, tinabal nilan si Isus nog, “Aba! Og dakol nog gotowanan koyon, og golaga' nog pan nog pokanon dianilan bila soluyon, og golaga' non sala tindanan sog sala kotow gotow bila moginang sog solod nog walu bulan! Mangoy ami ta' sumaluy dun mangka pokanoy dianilan?”

³⁸ Sinak ni Isus dianilan nog, “Sanu buk buan pan niu? Angoy niu tontong.”

Dangan tinontong nilan, miktalu' ilan nog, “Lima buk da og pan bu dua' buk da og soda'.”

³⁹ Tubus nitu', dinondag non og sulanggu'anan non koyon nog pingkudon nilan og glam nog gotowanan koyon sog sigbotan koyon nog omba'is ingkudan. ⁴⁰ Dadi, miglumpuklumpuk ilan mingkud. Ngon na dion sogatus, ngon na dion lima pulu' og piglumpuklumpukan nog gotowanan koyon. ⁴¹ Tubus nitu', inimud ni Isus og lima buk pan bu dua' buk soda' koyon mangka ion tongal sog glangit bu posolomatoy dia sog Mikpongon mangka non pomotioy og pan koyon bu pomogoyoy sog sulanggu'anan non. Bu pimogoy dosop nog sulanggu'anan non koyon dia sog gotowanan koyon. Bu pigbobahagi' dosop ni Isus og dua' buk soda' koyon dia sog glam nilan. ⁴² Dadi, mikpongongan og glam nilan bu mikpogbosug ilan. ⁴³ Ngon pa og sama' nog gotowanan koyon kuman nog laga' nog sopulu' bu dua' bogyas og miomud nog sulanggu'anan koyon dun. ⁴⁴ Og dakol nog kinuman nog kolokianan tibua, lima ngibu kotow.

*Mipanow si Isus sog dibabow tubig
Matiu 14:22-33, Jan 6:15-21*

⁴⁵ Tubus nitu', sododu'un pigonat ni Isus poguna og sulanggu'anan non koyon tumulak posungu' sog Betsaida po' ion pogonaton non pa gotowanan koyon. ⁴⁶ Dangan miksuooy si Isus ilan nog gotowanan koyon, tinumukad ion sog bontud po' mogyakin ion ditu'.

⁴⁷ Dangan miglogobi na, dia na sog titonga' nog danow koyon og bolangoy nog sulanggu'anan non, bu ion salasala non da sog bontud koyon. ⁴⁸ Bu mitongow non og sulanggu'anan non koyon nog kilogonan ilan momolula po' misonsung nilan og galu'. Dangan migdali'ondow tibua og bonua, minangoy si Isus ditu' nilan nog mipanow dia sog dibabow nog tubig nog danow koyon. Po' moguna bosia ion dianilan. ⁴⁹ Saka dangan mitongow ion nog sulanggu'anan non nog pokpanow ion sog dibabow nog tubig, balu' nilan dun og mongondok. Dadi, miglosek ilan. ⁵⁰ Po' glam nilan koyon mitongow nilan ion bu kiondokan ilan tokodoy dun.

Tibua, pigdoyunan ni Isus tumalu' dianilan nog, "Potikna' niu og pikilan niu! Akon ini! Na' amu kondokan!" ⁵¹ Ampun sinumakoy si Isus sog bolangoy nilan koyon mipadok og galu'. Dadi, kisobu'an ilan tokodoy dia ni Isus. ⁵² Po' da' nilan pa kosabut og kopokpokan ni Isus kitu' dia sog gotowanan. Po' da' kadal nog pomikilan nilan.

*Kiuli'an ni Isus og gotowanan nog di' mokodag
ditu' sog Genesaret
Matiu 14:34-36*

⁵³ Dangan mikotolipag ilan sog danow koyon, sokali' ilan dinumonggu' sog bonua nog Gene-saret. Bu linabu' nilan og sinipit nog bolan-goy koyon dion. ⁵⁴ Ampun tinumukpa ilan, kinilolaan si Isus nog gotowanan koyon dion. ⁵⁵ Dadi, pigdoli'an nilan mongangoy og go-towanan sog gliwag nog bonua koyon nog sosuku di' mokokodag bu inoyungan nilan posungu' sog bonua kitu' nog kisunan nilan nog ditu' si Isus. ⁵⁶ Bu minsan ainain ion angoy nog gimbolayananan koyon dion sog bukid dibaba', sosuku nog di' mokokodag dianilan pimotang sog tobu'ananan po' alu'alu' ditu' bian si Isus. Bu migbubut ilan dianon nog potuyokon ilan pa nog sagya si'oy og sudung nog ponopoton non. Bu glam nog mikotuyok dun, kiuli'an ilan.

7

Sinila' nog parasiuanan og sulanggu'anan ni Isus

Matiu 15:1-9

¹ Tubus nitu', ngon og parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu miktidu sog Jerusalem, piglumpukan nilan nosop si Isus. ² Mitongow nilan og duma sulanggu'anan ni Isus kinuman nog saka da' nilan unutoy og botad nog parasiuanan koyon nog kopongu-gas nilan nog komotanan nilan bila kuman ilan. Dadi, miimung nog kolomu'lomu' ilan dow dia sog Mikpongong. ³ (Og parasiuanan koyon bu glam nog gotow Hudyu mangka ilan si'oy kan sumboy unuton nilan pa poguna og botad nog mokogulang nilan kitu' kobon nitu')

nog kopongugas nilan nog komotanan nilan bila kuman ilan. ⁴ Bu ngon dosop og kitogadan nilan nog bila matong ilan tidu sog tobu'an, di' ilan sokali' kuman, bila ondi' ilan da mokopongugas poguna. Bu modakol pa duma nog pogbotadon nilan koyon mama' nog kopongugas nilan nog saguk, og togu'an ginumon, bu glangkapanan nog galang dia sog bolokanan.)

⁵ Dadi, sinakan si Isus nog parasiuanan koyon bu polopanadanan nog botad bog iduma og sulanggu'anan non koyon, di' ilan ma mokokunut nog botad nog mokogulang? Kuman ilan ma nog da' ilan pongugas poguna nog komot nilan.

⁶ Tinabal ilan ni Isus nog, "Motud doda' og tinalu' nog polomolatas kitu' nog si Isaya pa'ali dianiug nog mokpopotongow amu tibua. Sinulat sog Kitab nog,

'Og gotowanan koni, og kopogadab nilan dianakon taman da nog baba' nilan, tibua, og pomikilan nilan molayu' tokodoy dianakon. ⁷ Da'idun og ma'ana nog kopoktamuy nilan dianakon po' og pikpanad nilan koyon sagya da polomotadon nog pigimungimung nog sagyaotow.' "*

⁸ Bu long pa ni Isus dun, "Da' niu tomba'oy og dondagan nog miktidu sog Mikpongon. Bu sokali' og pigunut niu og botad nog sagyaotow.

⁹ "Moto amu sumop nog dondagan nog Mikpongon bagun niu munut og dan nog botad niu. ¹⁰ Po' miktalu' si Muses kobon itu' nog, 'Pogodaboy niu gina'ama' niu.'† Bu talu' non

* **7:7** 7:7 Isaya 29:13 † **7:10** 7:10 Exodus 20:12

dosop, 'Simasima og sumolap monalu' dia sog gina'ama' non, sumboy bunu'on.'‡ ¹¹ Tibua, amu, mokpanad amu nog mogusoy da bila og gotow moktalu' dia sog gina'ama' non nog, og tabang non kitu' nog bogoyon non bosia dian-ilan, iningolanan non na nog Korban. Ma'ana non, og bogoy non kitu' inuakil na dia sog Mikpongon. ¹² Dadi, minsan si'oy kilogonan og mokogulang nog gotow koyon, di' niu na ion tugdakon tumabang dia sog gina'ama' non. ¹³ Dadi, bianan sog pogbotadon niu koyon nog polotason niu, pigusayusayan niu sumop og talu' nog Mikpongon. Modakol pa og duma pogbotadon niu nog mama' nion."

Og poktiduan nog kohinangan nog molaton

Matiu 15:10-20

¹⁴ Tubus nitu', sinabi non nosop og gotowanan koyon dion nog mokpolani ilan dianon mangka ion poktalu' nog, "Pokinongog amu tokodoy dianakon glam niu bagun niu mosabut og poktolu'on ku koni. ¹⁵ Da'idun og sumolod dia sog baba' nog gotow nog boya'an mimung moglomu' ion dun. Suga'id non, ain og lumuas dia sog gotow mimung nog moglomu' ion dun. [¹⁶ Dadi, ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og piktal'u u koni.]"

¹⁷ Dangan ginonatan ni Isus og gotowanan koyon dion, mangka ion solod sog baloy, sinakan ion nog sulunggu'anan non koyon bog olo ma'ana nog pononggi'an non kitu'. ¹⁸ Tinumabal si Isus nog, "Mologon amu doda' posobutan! Da'

‡ **7:10** 7:10 Exodus 21:17

niu ta' ion kosunoy nog ain sumolod sog baba' nog gotow di' mimung nog moglomu' ion dun?
¹⁹ Po' di' da dia angoy sog pikilan non, suga'id non, dia angoy sog tibuka non mangka na luas.” (Bianan sog talu' ni Isus koni, og ma'ana non da'idun og gli'inan nog ponganon.)

²⁰ Bu miktalu' pa ion nog, “Ain lumuas tidu sog gotow, ion non ion og moglomu' dun. ²¹ Po' tidu sog dialom pikilan nog gotow, ion non ion og poktiduan og pikilan kitu' nog molaton, og momabal, og monakow, og momunu', bu mogbabal nog kona' non duoy, ²² og mogabak, og mogbolotibot, og moksoputi, og di' na mosipog nog glawas non, og mima, og mogbolotibot, og motokabul, bu og moglogumow. ²³ Dadi, glam nog kohinangan nog molaton dia da poktolipun sog pikilan nog gotow bu ion non nion mimung moglomu' ion dun.”

Og kopongandol nog glibun nog kona' gotow Hudyu

Matiu 15:21-28

²⁴ Dangan ginumonat si Isus sog bonua koyon, sokali' ion minangoy ditu' lambul sog molani nog koliwagan bonua nog Tair. Dangan minatong ion ditu', sinumolod sog solabuk baloy po' ompok bosia ion kosunan nog gotowanan nog dion ion. Tibua, kisunan da ion nog gotowanan nog dion da ion.

²⁵ Ngon og glibun dion nog og bata' non nog glibun tinosopan nog glatdiwata. Dangan midongog non nog dion si Isus, minangoy ion ditu' bu inglu'ud sog sungu'an non. ²⁶ Og glibun

koyon kona' og gotow Hudyu bu ditu' ion binata' sog bonua nog Ponisia nog misakup sog bonua nog Siria. Mikilolat ion dia ni Isus nog bugowon pa ni Isus og glatdiwata kitu' nog tinumosop dia sog bata' non koyon.

²⁷ Tinabal ion ni Isus nog, “Pokanon ta pa poguna og gombata'anan asta ombosug ilan po' ondi' pia nog olapon og ponganon nog gombata'anan koyon mangka tikpu'oy dia sog gayamanan.”§

²⁸ Tinabal non si Isus, “Kounutan, motud ion. Tibua, minsan og gayamanan nog dia sog silung nog glomisahan, mokokan ilan da nog mumu nog gombata'anan koyon nog modogdag dia sog salog.”

²⁹ Dadi, long ni Isus dun, “Sabap sog tabal mu koyon, mokodyadi a na muli' po' og glatdiwata kitu' minawa' na sog glawas nog bata' mu.”

³⁰ Dadi, minuli' glibun koyon. Dangan minatong ion, mitongow non og bata' non koyon pogbobolilid sog dolopa'an non bu og glatdiwata kitu' da' na dia.

Kiuli'an ni Isus og gotow nog bongol bu kugol pa

³¹ Dangan ginumonat si Isus sog bonua koyon nog Tair, ditu' ion minian sog Sidon posungu' sog danow koyon nog Galili. Bu minian pa sog bonua kitu' nog iningolanan nog Sopolu' Kobonua. ³² Dadi, dangan minatong ion ditu' sog bonua kitu', ongon og gotow nog mibongol

§ 7:27 7:27 Og ma'ana nog talu' non koyon, nog sumboy dia ion angoy poguna mogustal sog bansa Hudyu mangka si'oy sog len bansa.

bu kugol pa nog inagak nog gotowanan ditu' ni Isus. Mikilolat ilan dianon nog doponan non pa og gotow koyon.

³³ Dadi, inagak ni Isus og bongol koyon sog molayu'layu' mangka non losukoy og dua' mogimpang tolinga nog gotow koyon, mangka ion dula' sog komot non bu dulitoy sog dila' nog gotow koyon, ³⁴ mangka ion tongal bu pogoksudinawa bu poktalun' dianon nog, "Epata!" Somo' ita da, kosuang a! ³⁵ Sododu'un og gotow koyon mikodongog bu misuang na talu' non. Bu mokopogabitabit na mahatul.

³⁶ Bu pigondi'an ilan ni Isus nog di' nilan poguksugan minsan sima otowoy. Tibua, pigondi'an non si'oy ilan, angkin nilan tanan poguksugoy dia sog gotowanan dion. ³⁷ Landu' ilan tokodoy kosobu'oy dun. Po' ma' long nilan dun, "Og glam nog gininang ni Isus koyon, og kopoginang non dun omba'is. Po' minsan si'oy og gotow nog bongol bu og kugol, kuli'an non."

8

Piokan ni Isus og pat ngibu kotow

Matiu 15:32-39

¹ Ngon gondow non, piglumpukan nosop si Isus nog modakol nog gotowanan. Og gotowanan koyon, da'idun na og ponganon nilan. Dadi, sinabi ni Isus og sulanggu'an non koyon mangka ion poktalun' dianilan, ² "Milolat u nog gotowanan koni. Po' sog solod nog tolu gobi bu tolu ondow ilan dini nakon, kinobus ilan na nog ponganon.

³ Bu bila dondagon ku ilan muli', gomonsunoy

ombuksak ilan sog dalan kobal nog gutom nilan po' og duma dianilan molayu' og guli'an non."

⁴ Tinabal ion nog sulanggu'anan non koyon nog, "Dadi, olo ma ini pondayan ta? Da'idun ma og kolapan ta nog ponganon nog pokpokan ta dianilan dini sog bonua koni nog molayu' sog gimbolayan."

⁵ Dadi, miksak si Isus dianilan nog, "Sanu buk buan og pan niu dion?"

Tinumabal ilan nog, "Pitu buk da og pan dini."

⁶ Dadi, dinondag ni Isus og gotowanan koyon mokpongingkud. Dangan mitabuk non og pitu buk pan kitu', pisolomatan non dia sog Mikpongon bu pomotioy og pan kitu' mangka non pomogoyoy sog sulanggu'anan non koyon. Bu pimogoy sop nog sulanggu'anan non dia sog gotowanan koyon. ⁷ Bu ngon sop mika'an og soda' nilan nog mokolintokon. Tubus ion mokposolamat dia sog Mikpongon, binogoy non dia sog sulanggu'anan non og soda'anan kitu' nog mokolintok mangka non dondagoy momogoy dia sog gotowanan. ⁸ Dadi, mikpongongan og glam nilan koyon bu mikpogbosug ilan. Ngon pa og sama' nog gotowanan koyon kuman nog laga' nog pitu bogyas nog mikpokponu' og miomud nog sulanggu'anan koyon. ⁹ Og dakol nog gotowanan koyon nog kinuman dun laga' nog pat ngibu. Tubus nitu', dangan pigeonat ni Isus og gotowanan koyon, ¹⁰ migdayun ilan nog sulanggu'anan non sumakoy dia sog bolangoy bu tinumulak ilan posungu' sog bonua nog Dalmanuta.

*Og parasiuanan mingambat nog gingyata'
Matiu 16:1-4*

¹¹ Dadi, dangan minatong ilan ditu' sog bonua koyon, linumpak ilan nog parasiuanan po' poksulaysulayan nilan ion bianan sog kopongambat nilan nog gingyata' dianon nog tidu dia sog Mikpongon. ¹² Migoksudinawa si Isus mangka ion poktalu' nog, "Iduma og gotowanan numun koni, mongambat ilan ma sop nog gingyata'? Tolu'on ku daniu, da'idun og gingyata' nog potongowon dia sog gotowanan numun koni."

¹³ Dadi, ginonatan ilan ni Isus. Sinumakoy ilan nosop sog bolangoy, mangka ilan tulak posungu' sog dipag nog danow koyon.

Og pikpanad nog parasiuanan bu og gla'ayatananni Herod pinonggi' dia sog pokpotulin nog pan

Matiu 16:5-12

¹⁴ Mikolingow og sulanggu'anan non koyon mogbalun nog pan lual da sog solabuk og mioit nilan. ¹⁵ Pidonsama' ni Isus tumalu' dianilan nog, "Pokpotubud bu pongandam amu bagun amu ondi' moit nog pokpotulin nog pan nog parasiuanan bu og pokpotulin dosop ni Herod."*

¹⁶ Dadi, migabitabit sulanggu'anan non koyon nog ilan da bu ilan pa'ali sog tinalu' non kitu'. Ma' long nilan dun, "Sa'an bayu' tinalu' non nog ma' nitu' po' da' ita pokopogoit nog ponganon ta."

* **8:15** 8:15 Og ma'ana nog pokpotulin nog pan koni, og polomotadon nilan bu og pokponadon nilan.

17 Tibua, kisunan da ni Isus og pigobitobitan nilan koyon. Dadi, tinolu'an non ilan nog, "Iduma ma' nion ma og poktolu'on niu? Og pigolong u koni, kona' nog da' amu pogoit nog ponganon. Da' niu pa ta' sibon kotongow otawaka kosabut? Mologon amu doda' pokposobutan! 18 Togo mata amu bosia saka iduma ion di' amu ma mokotongow? Togo tolinga amu bosia saka iduma ion di' amu ma mokodongog? Di' niu ta' buan kolobotan? 19 Tubus u kitu' pomotioy og lima buk pan nog mikokan dun og lima ngibu gotowanan, sanu bogyas itu' og miomud niu nog sama' nilan kuman dun?"

Tinabal nilan ion, "Sopulu' bu dua' bogyas."

20 Sinakan ilan nosop ni Isus, "Dangan pimoti u og pitu buk pan kitu' nog saka pat ngibu gotowanan og kinuman dun, sanu bogyas og miomud niu nog sama' nilan kuman dun?"

Tinabal nilan ion, "Pitu bogyas."

21 Dadi, sinakan non ilan nog, "Dadi, onda' niu pota' kosabut og ma'ana nog piktalu' u komun pa'ali sog pokpotulin nog pan?"

Si Isus kiuli'an non og buta sog Betsaida

22 Dadi, minatong ilan sog koliwagan bonua nog Betsaida. Ngon og buta dion nog pigagak nog gotowanan ditu' ni Isus. Mikilolat ilan dianon nog doponan non pa og buta koyon. 23 Dadi, inagak ni Isus og buta koyon sog gunanunan nog gimbolayan koyon. Tubus nitu', dinula'an non og mata nog buta koyon mangka non doponoy. Bu sinakan non ion bog mokotongow nota'.

²⁴ Dangan tinumingag og buta koyon, long non dun, “Mokotongow u na nog gotow, tibua, mama' nog kayu pokpanow.”

²⁵ Dadi, dinoponan nosop ni Isus og dua' mogimpang mata non koyon. Bu mioksud na ma' nog dan og tinontongan non bu mikotongow na mahatul. ²⁶ Dinondag ni Isus og gotow koyon muli' bu pigondi'an non mian sog koliwagan bonua koyon nog Betsaida.

*Og tinalu' ni Piter pa'ali dia ni Isus
Matiu 16:13-20, Luk 9:18-21*

²⁷ Dadi, migdayun si lo' Isus ditu' sog gimbo-layananan sog glumibut nog koliwagan bonua nog Sisaria Pilipi. Sonuk nilan ompanow, sinakan ni Isus og sulanggu'anan non koyon nog, “Sima u gidoy long nog gotowanan dun?”

²⁸ Tinumabal ilan nog, “Og duma mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jan nog Polomunyang. Og duma sop mokpoktalu' ilan nog ika dow si Iladya, og polomolatas nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. Bu og duma sop mokpoktalu' ilan nog ika dow og solabuk og polomolatas nog talu' nog Mikpongon.”

²⁹ Sinakan non sop ilan nog, “Bila buan amu, sima u gidoy?”

Tinumabal si Piter, “Ika og Kristu.”†

³⁰ Dadi, pigondi'an non ilan moguksug pa'ali dianon sog minsan sima.

† **8:29** 8:29 Og Kristu koni og Ginirik. Og ma'ana non, og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.

*Pinosun ni Isus pa'ali sog kopatoy non
Matu 16:21-28, Luk 9:22-27*

³¹ Tubus nitu', miktolipun si Isus mogustal dianilan nog sumboy og Binata' sog Kilawan posinsaon ion tokodoy bu pogbongkison ion nog kobogolalan, og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Bu sumboy ion bunu'on. Tibua, sog kotolu ondow non, motubu' da ion puli'. ³² Pitampal non dianilan og posungu'an non koyon bagun nilan mosabut. Dadi si Piter, inagak non si Isus sog molayu'layu' mangka non bosia pomagoy moktalu' dun og ma' nitu' kitu'.

³³ Tibua, sinumungu' si Isus sog duma sulangu'anan non koyon kobon non mogbantoy dianilan mangka non sop pogbina'oy si Piter. Long non dun, "Soitan, awa' a dini nakon! Po' og pomikilan mu koyon dia miktidu sog sagyaotow, onda' dia miktidu sog Mikpongon."

³⁴ Dadi, sinabi ni Isus og gotowanan koyon dion bu og sulangu'anan non nog mokpolani pa dianon mangka ion poktalu' nog, "Simasima moleg mogunut dianakon sumboy tolikudan non og dili glegan non mangka non pisanoy og kudas non bu pogunut dianakon.‡ ³⁵ Po' simasima og landu' kopogapas non nog dili kotubu' non, kobolongan da ion dun. Tibua, simasima og lamig non na bolongon og dili kotubu' non sabap sog kopokokunut non dianakon bu sog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog Mikpongon, kongonan ion

‡ **8:34** 8:34 Og ma'ana nog talu' koyon nog pisanon non kudas non, minit motigdown kobiabianan non, di' nododa' lumota' mokokunut dia ni Isus.

nog kotubu' nog da' kopus non. ³⁶ Po' olo gidoy buan og glongas non nog makod nog gotow og daya sog tibuk nog dunya koni saka, ombolong og glimukud non? ³⁷ Kobolosan ta' nog gotow og dili glimukud non? ³⁸ Sog tang nog numun koni og gotowanan bolodusaon bu momungyas ilan dia sog Mikpongon. Dadi, simasima og mosipog dianakon bu dia sog pomali u, akon, og Binata' sog Kilawan, mosipog u dosop dianon, sog tang nog kopokpuli' u dunut silow nog kotas nog Gama' u nog ion og Mikpongon bu asta og moloikatanan non kitu' nog mosigda."

9

¹ Bu long pa ni Isus dianilan, "Tolu'on ku daniu, ngon og dumaanan ta dini nog ondi' ilan pa tagad patoy taman da ondi' nilan motongow og kopogdatu' nog Mikpongon dunut og baya' non nog di' kolobian."

Miksop og bayu'bayu' ni Isus Matiu 17:1-13, Luk 9:28-36

² Gonom gobi tidu ditu', inoit ni Isus tumukad si lo' Piter, si Jems, bu si Jan ditu' sog molawa nog bontud nog ilan da bu ilan. Dangan minatong ilan ditu', mitongow nilan nog miksop og bayu'bayu' ni Isus. ³ Bu sinumilow og ponopoton non nog landu' koputi'. Da'idun og gotow sog dunya og mokokula nog ponopoton nog ma' nog koputi' nog ponopoton ni Isus koyon. ⁴ Gomonsunoy pa, ngon dua' kotow tinumua' si Iladya bu si Muses. Migabitabit ilan ni Isus.

⁵ Dadi, miktalu' si Piter dia ni Isus nog, "Polopanad, omba'is da nog mikodini ami. Mogimung ami nog tolu buk glokowlokow, solabuk dianika, solabuk dia ni Muses, bu solabuk dia ni Iladya." ⁶ (Ondi' kosunan ni Piter bog olo poktolu'on non po' kiendokan ilan tokodoy.)

⁷ Tubus nitu', og ginampol mikpotondong dian- ilan bu ngon og talu' nog midongog nilan miktidu sog ginampol koyon nog ma' nini, "Koni og bata' u, nog kololaman ku. Pokinongog amu dianon." ⁸ Gomonsunoy pa, dangan tinumontong ilan, sala dona ni Isus og mitongow nilan.

⁹ Sonuk nilan dumiksun tidu sog bontud koyon, pigondi'an ni Isus moguksug dianilan sog min- san sima og pa'ali dia sog mitongow nilan kitu' tontal da ondi' motubu' puli' tidu matoy og Binata' sog Kilawan. ¹⁰ Dadi, og tinalu' non koyon tinagu' nilan sog dialom pikilan nilan mangka ilan poksinsakoy nog ilan bu ilan bog olo doda' og ma'ana nog poktolu'on non koyon nog motubu' puli' tidu matoy.

¹¹ Bu sinakan nilan ion nog, "Iduma og polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu, moktalu' ilan ma nog mokuna pa tua' si Iladya mangka si'oy tua' og Pipangoy kitu' nog Mikpongon Mogdatu'?"

¹² Tinabal ilan ni Isus, "O'o, motud ion nog mokuna si Iladya po' oksudon non og glam non. Bu sinulat dosop sog Kitab nog og Binata' sog Kilawan, sumboy posinsaon tokodoy bu pogbongkison. ¹³ Tibua, tolu'on ku dianiu nog, si Iladya, minatong na. Bu ininang nilan na dianon

minsan olo og kolegan nilan moginang. Mituman na og sinulat kitu' sog Kitab pa'ali dianon.”

Kiuli'an ni Isus og bata' nog pisinsa nog glatdiwata

Matiu 17:14-21, Luk 9:37-43

¹⁴ Dadi, dangan minatong ilan sog duma sulunggu'anan non koyon, kidotongan nilan nog modakol og gotowanan nog miglibut dia sog sulunggu'anan non koyon sonuk nilan moktinobaloy nog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. ¹⁵ Dangan mitongow nog gotowanan koyon si Isus, migda'da' ilan tokodoy bu mikpongobok ilan lumumpak dianon. ¹⁶ Tubus nitu', sinakan ilan ni Isus bog olo og piktinobalan nilan koyon.

¹⁷ Ngon og sala kotow dion tinumabal dia ni Isus nog, “Polopanad, pinitang u bosia og bata' u nog glaki dini nika po' tinosopan ion nog glatdiwata boya'an nog migbod tanan ion dun. ¹⁸ Giap nog matong dianon, ombuksak ion bu mogbula' baba' non bu mokigot ngisi non mangka pongogel glawas non. Mikitabang u na bosia dia sog sulunggu'anan mu koyon nog bugowon nilan pa, tibua, da' da pogbilang dianilan.”

¹⁹ Dadi, miktalu' si Isus nog, “Amu, og gotowanan numun koni, di' amu doda' tumud. Andun pa kopayat og gobon ku mokunul dianiu? Andun kopayat og gobon ku moglogaga dianiu? Oit niu dini og bata' koyon.”

²⁰ Dadi, inoit nilan bata' koyon dion ni Isus. Dangan mitongow nog glatdiwata koyon si Isus,

binuksak non mogdayun bata' koyon mangka non poledeoy bu pibula' non og baba' nog bata' koyon. ²¹ Sinakan ni Isus og gama' nog bata' koyon bog nanu pa miktolipun dianon og ma' nion koyon.

Tinumabal ion nog, “Tidu pa sog kiika' non. ²² Bu tatap na buksakon bata' u koni nog glatdiwata koyon dia sog gapuy bu dia sog tubig po' bagun ion mogla'at. Dadi, bila ngon og minang mu sog bata' u koni, lolatoy mu pa ami bu tobangoy mu pa ami.”

²³ Tinabal ni Isus ion, “Iduma moktalu' a ma ma' nion? Tolu'on ku dianika, og glam non, minang nog Mikpongon sog ain og mongandol dianon.”

²⁴ Dadi, tinumabal mogdayun og gama' nog bata' koyon nog, “Mongandol u na! Suga'id non, tobangoy mu akon bagun da ompagon og kopongandol u!”

²⁵ Dangan mitongow ni Isus nog modakol gotowanan nog mikpongobok posungu' ditu' non, binugow non og glatdiwata koyon. Ma' long non dun, “Ika, glatdiwata nog mokobongol bu mokopogbod, awa' a na sog glawas nog bata' koni bu na' a na pokpuli' dianon.”

²⁶ Dadi, miglosek og glatdiwata koyon bu pilede non nosop og bata' koyon mangka na awa'. Og bata' koyon mama' tanan nog bangkoy. Dadi, miktalu' gotowanan koyon dion nog, “Minatoy na, su'usa bata' koyon.” ²⁷ Tibua, pigoidan ni Isus sog komot og bata' koyon mangka non buatoy. Bu minindog doma og bata' koyon.

²⁸ Dangan miksuoy ilan tibua nog gotowanan koyon, si Isus bu og sulanggu'anan non, sinumolod ilan dia sog baloy nog ilanilan da. Bu miksak og sulanggu'anan non dianon nog, "Iduma, bila ami og mugow nog glatdiwata kitu', ondi' nami ma ombugow?"

²⁹ Tinumabal si Isus nog, "Og glatdiwata nog ma' nion koyon ondi' nododa' lumuas, bog di' da bianan sog gyakin."

Og kodua' kali ni Isus mokposun dianilanpa'ali sog kopatoy non

Matiu 17:22-23, Luk 9:43-45

³⁰ Minawa' si Isus bu sulanggu'anan non sog bonua koyon mangka ilan bian sog Galili. Om-pok bosia si Isus nog kosunan nog gotowanan bog ain ilan dun. ³¹ Po' solian non pa mokpanad sog sulanggu'anan non. Bu miktalu' ion dianilan nog, "Og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog baya' nog gotowanan bu bunu'on nilan ion. Tibua, sog kotolu ondow non tidu nilan bunu'on, motubu' da ion puli'."

³² Tibua, da' nilan kosabut og ma'ana nog piktalu' ni Isus koyon dianilan bu mondok ilan sumak dun.

Sima og motas sog glam non?

Matiu 18:1-5, Luk 9:46-48

³³ Dadi, minatong ilan sog Kapernaum. Dangan sinumolod ilan dia sog baloy, sinakan ni Isus sulanggu'anan non koyon bog olo og piksugian nilan kitu' sog dalan. ³⁴ Da' ilan pogonekonek po' og piksugian nilan kitu' sog dalan pa'ali bog sima og motas dianilan.

³⁵ Dadi, miningkud si Isus mangka non sobioy og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon nog mokpolani ilan pa dianon mangka ion poktalu' nog, "Simasima moleg nog ion mokuna, sumboy moksolibinaya' ion. Bu sumboy dosop ion og sosugu'on sog glam niu."

³⁶ Ngon og bata' dion nog piindog ni Isus sog titonga' nilan koyon. Kinokop non kobon non moktalu' nog, ³⁷ "Simasima og tumolima' dia sog mama' nog bata' koni sabap sog kopokokunut non dianakon, tinolima' non dosop akon. Bu bila tinolima' non akon, kona' u tinolima' non. Suga'id non, og tinolima' non, og dinumondag kitu' dianakon mangoy dini."

Ain ondi' sumusi dianita sugutan non ita

Luk 9:49-50

³⁸ Miktalu' si Jan dia ni Isus nog, "Polopanad, mikotongow ami nog gotow nog mimugow nog glatdiwataan bíanan sog ngalan mu. Dadi, pigondi'an nami po' kona' ta ion og sakup po' da' ion pogunutunut dianita."

³⁹ Tinumabal si Isus nog, "Na' niu ion pogondi'an po' onda'idun og moginang nog kosobu'sobu' nog ginang bíanan sog ngalan ku nog tubus nitu' solapon non akon monalu'. ⁴⁰ Po' simasima di' sumusi dianita sugutan non ita.

⁴¹ Po' tolu'on ku daniu, simasima mokpinum nog tubig daniu sabap sog kopokokunut niu dia sog Kristu, ondi' da ombolong og tumbas dun dianon."

Og kopogolig nog mokodusa

Matiu 18:6-9, Luk 17:1-2

⁴² “Tibua,” long pa ni Isus dun, “simasima og mokongulan sog sala kotow nog tinumud dianakon ma' nog bata' koni nog boya'an mokodusa ion dun, golom na lentengoy nog mosolag nog gilingan batu og glig non mangka lobu'oy sog dibaba' dagat.

⁴³ “Dadi, bila sabap sog komot mu mokodusa a dun, golom nika na putuk. Po' golom pa nog kongonan ka nog kotubu' nog da' kopus non minsan si'oy sobola' da og komot mu, gaba' nog sigbuon og tibuk nog glawas mu dia sog danow nog gapuy. [⁴⁴ ‘Po' og gulod ditu' di' na matoy bu di' na ompalong og gapuy ditu.’] ⁴⁵ Bu bila sabap sog botis mu mokodusa a dun, golom nika na putuk. Po' golom pa nog kongonan ka nog kotubu' nog da' kopus non nog da' si'oy og botis mu, gaba' nog sigbuon og tibuk nog glawas mu dia sog danow nog gapuy. [⁴⁶ ‘Po' og gulod ditu' di' na matoy bu di' na ompalong og gapuy ditu.’] ⁴⁷ Bu bila sabap sog mata mu mokodusa a dun, golom nika na uning. Po' golom pa nog mokampu' a sog pigdotu'an nog Mikpongon nog sobola' da og mata mu, gaba' nog dua' mogimpang mata mu saka sigbuon ka dia sog danow nog gapuy. ⁴⁸ ‘Po' og gulod ditu' di' na matoy bu di' na ompalong og gapuy ditu.’ ”*

⁴⁹ Bu long sop ni Isus dianilan, “Glam nog gotow dini sog glupa'an kobianan da nog sinsaan nog ion non ion ma' nog gapuy.

* **9:48** 9:48 Isaya 66:24. Og ma'ana non, og posakit bu og sinsaan nog gotowanan nog mingantu dia sog Mikpongon asta sog da' kopus non.

⁵⁰ “Bu og masin, omba'is. Tibua, bila molubas na og kasin non, ondi' nododa' masin mokpuli'. Amu si'oy sumboy kosinan og kotubu' niu, somo' ita da, mokpa'at og kotubu' niu bagun amu da moglogomigus nog pakasi niu.”

10

Og pikpanad ni Isus pa'ali sog mogbolong Matiu 19:1-12, Luk 16:18

¹ Dadi, minawa' si Isus sog koliwagan bonua koyon bu angoy ditu' sog Judia bu ditu' sog bonua nog sog dipag nog Jurdan. Dangan minatong ilan ditu', piglumpukan nosop ion nog modakol nog gotowanan. Dadi, pikponadan non ilan po' ma' nitu' og kiloyaman non.

² Ngon og parasiuanan mikpolani dianon bu pigolapsobapan bu piksulaysulayan nilan og kotoan non bianan sog sak nilan nog, “Og botad dota' nog og gotow bolongon non og glibun non?”

³ Dadi, tinumabal si Isus nog, “Olo buan og dondagan ni Muses daniu?”

⁴ Tinumabal ilan nog, “Tinugdak ni Muses nog og glaki, bila bolongon non og glibun non, sumboy tumulun poguna nog gitas mangka non si'oy uokiloy og glibun non.”

⁵ Tibua, tinabal ilan ni Isus nog, “Sa'an itu' tinugdak daniu bianan sog sinulat ni Muses po' sabap sog kopongantu niu. ⁶ Tibua, sog tolipunan nog dunya, ‘Og Mikpongon, piongon non og glaki bu og glibun.’* ⁷ ‘Sa'an itu' og glaki, gonatan

* **10:6** 10:6 Genesis 1:27

non og gina'ama' non mangka ion ampu' sog glibun non. ⁸ Bu og dua' ilan koyon mimung nog salulawas ilan na. Dadi, kona' na nog dua' kotow, suga'id non, miksolabuk ilan na.† ⁹ Dadi, ain og pigampu' nog Mikpongon, sumboy ondi' popogbolongon nog sanyaotow.”

¹⁰ Bu dangan minuli' ilan na sog baloy, sinak nog sulanggu'anan non dianon bog olo ma'ana nog tinalu' non kitu'.

¹¹ Dadi, tinabal non ilan nog, “Simasima og molong nog glibun non bu mogduoy sog len, mokodusa ion dun po' mimabal ion nog kona' non og duoy. ¹² Bu domikian dosop sog glibun, bila bolongon non og glaki non bu mogduoy sog len, mokodusa ion dun po' mimabal ion nog kona' non og duoy.”

Pipia ni Isus og gombata'anan

Matiu 19:13-15, Luk 18:15-17

¹³ Tubus nitu', ngon og gotowanan nog mikpogoit nog gombata'anan nilan dia ni Isus bagun non ilan kodoponan.‡ Tibua, pimag ilan nog sulanggu'anan ni Isus. ¹⁴ Dangan ion mitongow ni Isus, milaton non bu tinolu'an non ilan nog, “Potiang niu og gombata'anan koyon mokpolani dianakon. Na' niu ilan pogondi'an. Po' ma' nog gombata'anan koyon, og gotowanan nog misakup sog pigdotu'an nog Mikpongon. ¹⁵ Tolu'on ku daniu, simasima ondi' tumabuk nog kopogdatu' nog Mikpongon mama' nog kotabuk nog bata' koni dianakon, ondi' nododa'

† **10:8** 10:8 Genesis 2:24 ‡ **10:13** 10:13 Og ma'ana nog dopon ni Isus koyon, mogunut og popia non dianilan.

ion mokampu' sog pigdotu'an non.” ¹⁶ Dadi, pingokop non og gombata'anan koyon mangka non ilan doponoy kobon non mokpopia dianilan.

Og sala kotow doyahan

Matiu 19:16-30, Luk 18:18-30

¹⁷ Tubus nitu', sog dali'dali' na gonat si Isus, ngon og gotow ginumobok ditu' non mangka inglu'ud sog sungu'an non bu poktalu' nog, “Polopanad, omba'is a tokodoy. Olo gidoy sumboy inangon ku bagun ku malap og kotubu' nog da' kopus non?”

¹⁸ Tinumabal si Isus nog, “Iduma ingolanan mu ma akon nog omba'is? Saka da'idun og omba'is lual da og Mikpongon? ¹⁹ Kosunan mu da og dondagananan nog Mikpongon nog sinulat ni Muses nog, 'Na' a momunu', na' a momabal nog kona' mu duoy, na' a monakow, na' a tumaksi' nog gloput, na' a moglimbung, bu pogbotadoy mu gina'ama' mu.’” §

²⁰ Tinumabal og glaki koyon nog, “Polopanad, glam non koyon pigunut u na tidu pa sog kika'an ku.”

²¹ Dadi si Isus, pigbontayan non gotow koyon bu milolat ion dun. Bu long non dun, “Ngon pa solabuk kulang mu nog sumboy inangon mu. Angoy mu poksaluy og pogongonon mu mangka mu pomogoy og saluy non dia sog miskinananan po' mogdaya a dun ditu' sog glangit. Tubus nitu', pokpuli' a mangka a pogunut dianakon.”

§ **10:19** 10:19 Exodus 20:12-16

²² Dangan midongog nog glaki koyon og talu' ni Isus koyon, mipangu' ion dun mangka awa' po' doyahan ion tokodoy.

²³ Liniboyan ni Isus nog mata og sulanggu'anan non koyon mangka poktalul' nog, "Mologon doda' tokodoy og gotow nog doyahan nog mokampu' ion dia sog pigdotu'an nog Mikpongon." ²⁴ Dadi, kisobu'an ilan nog talu' ni Isus koyon.

Tibua, miktalu' nosop dianilan, "Gombata'anan ku, mologon doda' og kampu' nog gotow dia sog pigdotu'an nog Mikpongon!" ²⁵ Molomu pa kobian nog kamel dia sog gluang nog dialum, gaba' nog doyahan, og kampu' non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon."

²⁶ Kisobu'an ilan tokodoy mangka ilan poksinaksakoy nog, "Bila ma' nitu' buan, sima ma gidoy og motabang?"*

²⁷ Pigbontayan ilan ni Isus mangka ion poktalul' nog, "Og ma' nion koyon ondi' minang nog sagaotow. Tibua, da'idun og mologon dia sog Mikpongon."

²⁸ Dadi, miktalu' si Piter dia ni Isus nog, "Dadi Kounutan, ami buan, nog lamig nami na tanan binolong og glam non mangka ami pogunut dianika?"

²⁹ Tinumabal si Isus nog, "Tolu'on ku dianiu, ain ginonatan non og baloy non, og putupusodanan non, og mokogulang non, og gombata'anan non, otawaka og glupa' non sabap

* **10:26** 10:26 Balu' nog gotowanan dun, sa'an mogdaya og gotow po' kisu'atan og Mikpongon dianilan.

sog kopokokunut non dianakon bu sog Gomba'is nog Guksugan koyon, ³⁰ minsan kobon non pa dini sog dunya, mokotabuk ion nog labi pa tokodoy ditu' og sugda non nog baloyanan, og putupusodanan non, og gina'ama' non, og gombata'anan, bu glupa', asta pa og pongula'at sabap sog kopokokunut non dianakon. Bu sog binaya' nog gondow kongonan ion nog kotubu' nog da' kopus non. ³¹ Tibua, modakol og gotow nog mikuna nog mimung ombinaya' ilan. Bu modakol dosop og gotowanan nog mibinaya' nog mimung mokuna ilan.”

Pidonsama' nosop ni isus tumalu' pa'ali sog kopatoy non

Matiu 20:17-19, Luk 18:31-34

³² Tubus nitu', mipanow ilan posungu' sog Jerusalem. Sintak nilan ompanow mikuna si Isus. Og sulanggu'anan non koyon misusa ilan bu og dumaanan nilan nog mibinaya', kion-dokan.† Dadi, pinitang ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon sog molayu'layu' mangka non puli'oy tumalu' dianilan og posungu' non koyon kobianbianan. ³³ Ma' long non dun, “Posungu' ita lo' ini sog Jerusalem. Matong ita ditu', og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog mokokotas nog boliananan bu sog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Og gukuman nilan dianon bunu'on mangka nilan ion uokiloy dia sog gongkoman nog gotowanan nog kona' bansa Hudyu. ³⁴ Pogwanwanon nilan

† **10:32** 10:32 Po' og gotowanan sog koliwagan bonua nog Jerusalem koyon, minanta ilan dia ni Isus.

ion, bu pogdula'an nilan ion, bu pogdonogon nilan ion, mangka nilan ion bunu'oy. Tibua, sog kotolu ondow non tidu bunu'on, motubu' da ion mokpuli'."

Og pongoni ni Jems ilan ni Jan

Matiu 20:20-28

³⁵ Tubus nitu', mikpolani dia ni Isus si Jems bu si Jan og gombata' ni Sebedi mangka ilan poktalu' dianon nog, "Polopanad, ngon bosia og kolegan nami nog inangon mu dianami."

³⁶ Tinumabal si Isus, "Olo og kolegan niu nog inangon ku dianiu?"

³⁷ Ma' long nilan dun, "Tugdak nika pa dianami mingkud dia sog glintu bibang nika bila matong mogdatu' a na."

³⁸ Tibua, tinabal ilan ni Isus, "Da' niu kosabut bog olo og pingoni niu koyon. Mogaga niu ta' gidoy og sinsaan nog posungu' u poglogogaon? Otawaka mogaga niu ta' gidoy og kobianbianan ku posungu'?"

³⁹ Tinumabal ilan nog, "O'o, mogaga nami da ion."

Miktalu' si Isus nog, "O'o, motud doda' nog mokinum amu sog ginuman ku bu mokobian amu sog kobianbianan ku. ⁴⁰ Tibua, kona' u og momili' bog sima og mingkud sog glintu bibang u. Po' og gingkudananan koyon donsama' na ngon piksimpanan dun."

⁴¹ Dangan midongog itu' nog sopulu' su-langgu'anan koyon, kodoluon ilan bosia dun og piginang ni Jems bu si Jan. ⁴² Dadi, sinabi ilan ni Isus nog mokpolani ilan dianon mangka ion poktalu' nog, "Kosunan niu nog og kodotu'an dini

sog dunya, pogboya'an nilan og pigotowanan nilan. Bu ain mokokotas dianilan, pogboya'an nilan dosop ain ombaba' pa dianilan. ⁴³ Tibua amu, sumboy ondi' amu mama' nilan. Suga'id non, ain og moleg nog ion og motas daniu, sumboy ion mimung nog sosugu'on niu. ⁴⁴ Bu ain sop daniu og moleg nog ion og mokuna, sumboy ion mimung nog gulipon nog glam niu. ⁴⁵ Po' minsan og Binata' sog Kilawan, onda' ion angoy dini sog dunya bagun ion tobangan, suga'id non, bagun ion og tumabang, bu moguakil nog glawas non bunu'on bagun modakol og gotowanan og molokat tidu sog kouliponan nog dusa.”

Kiuli'an ni Isus si Bartimius
Matiu 20:29-34, Luk 18:35-43

⁴⁶ Tubus nitu', minatong ilan sog Jeriku. Bu dangan mikogonat ilan sog koliwagan bonua koyon, modakol og gotowanan nog mikpogunut dia ni Isus bu sog sulanggu'anan non. Ngon sala kotow buta dia pogingkud sog goksid nog dalan moktayak. Og ngalan non si Bartimius, og bata' ion ni Timius. ⁴⁷ Dangan midongog non nog minian si Isus og gotow Nasaret, miktawag ion nog, “Isus! Og pangkat ni Apu' Dabid, kololatoy mu pa akon!”

⁴⁸ Pimag ion nog gotowanan nog di' mokuleke'. Tibua, posisaya' non tanan posikadoy og tawag nog, “Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa su'usa akon!”

⁴⁹ Dadi, migindog si Isus mangka ion poktalu', “Sabi niu pa gotow koyon.”

Dadi, sinabi nilan buta koyon mangka ilan poktalu' nog, “Pobogan mu pikilan mu bu pogbuat

a na po' sinabi non na ika.” ⁵⁰ Dadi, pinilak non sulagbon non mangka pogdali' mogbuat mogapas mangoy ditu' ni Isus.

⁵¹ Sinakan ion ni Isus nog, “Olo og kolegan mu nog inangon ku dianika?”

Tinumabal og buta koyon nog, “Polopanad, moleg u nog mokotongow u mokruli'.”

⁵² Dadi, miktalu' si Isus dianon nog, “Panow a na, po' kiuli'an ka na sabap sog kopongandol mu dianakon.” Bu sododu'un mikotongow na bu migunut na ion dia ni Isus.

11

Og ba'asa dia ni Isus kosolod non ditu' sog Jerusalem

Matiu 21:1-11, Luk 19:28-40, Jan 12:12-19

¹ Dangan molanilani ilan na sog Jerusalem, minatong ilan sog koliwagan bonua koyon nog Betani bu Betpage dia sog pun bilid nog Olibu. Dinondag ni Isus moguna ditu' og dua' kotow sulunggu'anan non mangka ion poktalu' nog, ² “Angoy amu sog gimbolayan koyon. Bu bila matong amu dion, mokotongow amu mogdayun nog nati nog asnu* koyon nog inikotan nog da' pa sibon sokoyoy. Ubad niu bu oit niu dini. ³ Bu bila ngon moksak dianiu bog iduma ubadon niu ma og nati koyon, tabal niu tibua nog ngon og kobalan nog Kounutan dun. Uli'on da bombus.”

⁴ Dadi, mipanow ilan bu mitongow nilan og nati nog asnu dia sog dalan nog inikotan sog

* **11:2** 11:2 Og asnu koni mama' nog bayu'bayu' nog kuda'.

molani nog bongawan nog baloy. Solian nilan mubad dun, ⁵ sinakan ilan nog gotowanan nog migindog dion nog, “Olo balan niu mubad nion?”

⁶ Tinumabal ilan nog ma' nog tinalu' ni Isus kitu' dianilan. Dadi, pitiang na nog gotowanan koyon.

⁷ Inoit nilan nati koyon ditu' ni Isus mangka nilan onigoy og tolinting non nog glogdoy nilan mangka na sokoyoy ni Isus. ⁸ Modakol gotowanan nog pingdondam nilan og sulagbon nilan dia sog dalan koyon nog bianan ni Isus. Bu og duma sop mikpongalap ilan nog dawon mama' nog dawon nog bunga mangka nilan botangoy sog dalan.† ⁹ Og gotowanan koyon nog migunut dia ni Isus sog gunan binaya' non, miglongag ilan mokpogekekes nog, “Songlitan og Mikpongon! Pipia ion nog minangoy dini bianan sog ngalan nog Mikpongon! ¹⁰ Molongas og pigdotu'an nog gama' ta nog si Apu' Dabid nog posungu' na matong! Songlitan og Mikpongon sog glangit!”

¹¹ Dadi, sinumolod ilan sog Jerusalem mangka pogdayun sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Dangan sinumolod ilan ditu', diadia ion tinumontong. Tibua, sabap sog glolabung na, minuli' ion sog Betani ilan nog sopulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon.

*Og kayu nog pilota' ni Isus mogbunga
Matiu 21:18-19*

† **11:8** 11:8 Ma' nitu' og botad nog kopogba'asa nilan dia sog datu'.

¹² Dangan miksisolom bonua, ginumonat ilan sog Betani posungu' sog Jerusalem. Sonuk nilan ompanow kigutoman si Isus. ¹³ Mikotongow ion nog kayu nog migbogudawon dia sog gunanunan nilan koyon og ngalan non igera. Dadi, pilonian non bosia. Tibua, da'idun mitongow non nog bunga non lual da lunsan dawon. Po' kona' non pa timpu. ¹⁴ Dadi, tinolu'an non kayu koyon nog, "Ondi' a na, nododa' mogbunga mokpuli'." Bu midongog nog sulanggu'anan non koyon og talu' ni Isus koyon.

Si Isus minangoy sog Baloy nog Poktomuyan-dia sog Mikpongon

Matiu 21:12-17, Luk 19:45-48, Jan 2:13-22

¹⁵ Dangan minatong ilan sog Jerusalem, sinu-molod si Isus dia sog glomalomaan nog Baloy koyon nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka non pomugowoy og gotowanan koyon nog mikpogdagangdagang bu og polonaluyan. Bu pimolituka' non og glomisahananan nog polomolos nog sin asta og ginkudananan nog mikpogdagang nog kolopatianan. ¹⁶ Bu pigondi'an non og gotowanan koyon mian dion bila ngon pitangon nilan.

¹⁷ Pikponadan ni Isus og gotowanan mangka ion poktaluh' dianilan nog, "Sinulat dia sog Kitab og talu' nog Mikpongon nog, 'Og baloy u iningolanan Baloy nog Pogyokinan nog glam nog binonsaan.'‡ Tibua, inimung niu nog glihanan nog polonakowanan!" ¹⁸ Tibua, og mokokotas nog boliananan bu polopanadanan nog botad

‡ 11:17 11:17 Isaya 56:7

nog bansa Hudyu, dangan midongog nilan og talu' non koyon, miktolipun ilan monontong nog bianan nilan luma'at dia ni Isus po' mondok ilan dianon. Sa'an mondok ilan dianon po' glam nog gotowanan kisobu'an ilan nog pikpanad non koyon.

¹⁹ Tubus nitu', dangan sindopondow na, ginumonat ilan dion sog koliwagan bonua koyon.

Miimung nog pononggi'an og kayu kitu' nog mibotug

Matiu 21:20-22

²⁰ Dangan miksisolom bonua, minian ilan nosop sog kayu kitu' nog igeru bu mitongow nilan nog mibotug. ²¹ Bu kilobotan ni Piter og tinalu' ni Isus kitu' sog kayu koyon. Dadi, ma' long non dun, “Polopanad! Tontong mu polo'ma og kayu koyon nog tinolu'an mu nog di' na mogbunga. Mibotug na tanan!”

²² Tinumabal si Isus nog, “Pongandol amu sog Mikpongon. ²³ Tolu'on ku daniu, minsan sima moktalu' sog bulud koyon nog mawa' na dion bu poglalin sog dagat, inangon nododa' dianon og tinalu' non koyon, bila di' da mogdua'dua' og dialom pikilan non bu tumud da ion nog poktolu'on non koyon, tumanon nododa' dianon.

²⁴ Dadi, tolu'on ku daniu, minsan olo pongonion niu bianan sog gyakin niu sog Mikpongon, bila tudon niu nog mitabuk niu, bogoyon nododa' ion daniu.

²⁵ “Bu bila mindog amu mogyakin saka ngon pa kangit niu sog duma niu, ompunoy niu ion bagun da amu si'oy, kompunan amu dosop nog

dusaanan niu nog Gama' sog glangit. [²⁶ Tibua, bila di' niu ompunan og pakasiotow niu, ondi' amu dosop kompunan nog Gama' sog glangit nog dusaanan niu.]”

*Sinak nilan og piktiduan nog baya' ni Isus
Matiu 21:23-27, Luk 20:1-8*

²⁷ Dadi, mikpuli' ilan sog Jerusalem mangka ilan nosop solod sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan koyon. Sonuk non mogdundaan dion, mikpolani dianon og mokokotas nog boliananan bu og polopanadanan nog botad, bu og kobogolalan nog bansa Hudyu. ²⁸ Sinakan nilan ion nog, “Olo baya' mu moginang nog ma' nion koyon? Bu sima migbogoy nog baya' koyon dianika moginang dun?”

²⁹ Miktalun si Isus dianilan, “Sakan ku dosop amu. Bila tobalon niu akon, posunon ku dosop daniu bog ain ku tiniduan og baya' u koni moginang nog ma' nini koni. ³⁰ Og sak u koni mama' nini, sima og migbogoy nog baya' dia ni Jan nog Polomunyang nog momunyang nog gotowanan? Og Mikpongon ta' otawaka og gotow?”

³¹ Dadi, miksinaksakoy ilan nog ilan bu ilan, “Bila ini tolu'on ta nog dia tidu sog Mikpongon og baya' ni Jan, tobalon non ita nog iduma buan da' ita ma tud dianon? ³² Tibua, di' dosop mogusoy nog tolu'on ta nog dia tidu sog gotow.” Po' mondok ilan nog gotowanan. Po' og tud nog gotowanan si Jan, ion og tantu polomolatas nog talu' nog Mikpongon.

³³ Dadi, tinabal nilan si Isus nog, “Da' a sunoy. Di' nami kosunan.”

Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog, “Bila ma' nitu', di' u sop posunon daniu bog sima migbogoy dianakon nog baya' nog mokopoginang u nog ma' nini koni.”

12

Og pononggi'an pa'ali sog gotowanannog minaksa nog glupa'

Matiu 21:33-46, Luk 20:9-19

¹ Tubus nitu', migustal nosop si Isus dianilan bianan sog pononggi'an. Long non dun, “Ngon og gotow nog togo lupa' nog pimulanan nog bolagon nog ngalan non og paras. Inalad non og glupa' non koyon mangka ion poglokukut nog pogdogyakan nog bunga nog bolagon non koyon. Bu inimungan non nog glokowlokow nog pogolongan. Tubus nitu', piaksa non og binalan non koyon mangka ion panow sog len bonua. ² Dangan dali' na pongopu'oy og bunga nog pomulan non koyon, dinondag non og sala kotow sosugu'on non mangoy mongabat nog bahagi' non sog gotowanan kitu' nog minaksa nog pomulan non koyon. ³ Tibua, dangan minatong ion ditu', ginanggut nilan ion mangka nilan pogdonogoy mangka nilan bugowoy muli' nog da' pintang non. ⁴ Tubus nitu', dinondag non nosop og len sosugu'on non. Bu dangan minatong ditu', binombal nilan ion sog gulu mangka nilan solapsolapoy. ⁵ Bu mikpuli' pa ion dumondag nog len sosugu'on non mangoy ditu'. Dangan minatong ion ditu', binunu' nilan. Bu modakol pa og dinondag non mangoy ditu'. Og

duma dianilan pigbadas, bu og duma pimunu' nilan.

⁶ “Sala kotow dona og da' non dondagoy mangoy ditu', og bata' non nog kololaman non tokodoy. Sog gimpusan, dinondag non og dili bata' non koyon mangoy ditu' po', long non dun, 'Pogbotadan nilan ini og bata' u koni.’

⁷ “Tibua, dangan mitongow nilan og bata' non koyon, mikpoksitalu' ilan nog, 'Koyon na, og bata' nog gapu' nog glupa' koni. Alung, ongoyon ta ion bunu'oy po' bagun ita na og gapu' nog glupa' koni.’ ⁸ Dadi, ginanggung nilan og bata' nog gotow koyon mangka nilan bunu'oy mangka nilan pilakoy og bangkoy non sog molayu'.”

⁹ Dadi, ma' long ni Isus dun dianilan, “Olo gidoy gondunon nog gapu' nog glupa' koyon dianilan? Ongoyon non nododa' pomunu'oy og gotowanan koyon nog minaksa dianon mangka non bogoyoy og glupa' non koyon sog len gotowanan.

¹⁰ Da' niu ta' buan kobasta og sinulat dia sog Kitab nog, 'Og batu kitu' nog mosolag, nog pigbongkis nog polongimung nog baloy, miimung tanan nog bololaga' nog polongkapan sog glam non. ¹¹ Ion non da og gininang nog Mikpongon bu molongas itu' tokodoy dia sog tinontongan ta.' ”*

¹² Dangan midongog nog mokokotas nog bo-liananan bu parasiuanan koyon, minontong ilan nog pondayan bagun nilan kukpa'an si Isus po' misabut nilan nog pigdolilan ni Isus ilan. Tibua,

* **12:11** 12:11 Salmu 118:22-23. Og batu kitu' nog pigbongkis, ion non ion og Kristu.

mondok ilan sog gotowanan koyon dion. Dadi, ginonatan nilan si Isus dion.

*Og sak pa'ali sog kopogbayad nog buis
Matiu 22:15-22, Luk 20:20-26*

¹³ Da' kobon, dinondag nilan og duma para-siuanan bu og gla'ayatanan ni Datu' Herod mangoy ditu' ni Isus po' pogolapsobapan nilan ion bianan sog talu' non. ¹⁴ Mikpolani ilan dianon mangka ilan poktalu' nog, "Polopanad, kosunan nami nog ika, moktalu' a nog motud, bu di' a mogbigya' nog gotow minsan andun kotas non. Bu og pikpanad mu dumalan dia sog polomotadon nog glegan nog Mikpongon. Dadi, buan, sog pikilan mu, mogusoy ta' nog mogbayad ita nog buis dia ni Sisar otawaka ondi'? ¹⁵ Sumboy ita ta' nododa' mogbayad otawaka ondi' ta'?"

Tibua, kisunan ni Isus og punan nilan koyon moksak dun. Dadi, tinabal non ilan, "Iduma poksulaysulayan niu ma akon? Pitang niu dini og sin koyon po' tontongon ku." ¹⁶ Dadi, tinulun nilan dianon og sin koyon mangka non ilan sakoy bog sima og glodawan nog tinagu' sog sin koni, bu sima og ngalan nog sinulat dini?

Tinabal nilan nog, "Si Sisar ma."

¹⁷ Tinabal ilan ni Isus nog, "Dadi, bogoy niu dia ni Sisar ain dianon. Bu bogoy niu dosop dia sog Mikpongon ain dianon." Dangan midongog nilan itu' kisobu'an ilan dun dianon bu ginonatan nilan ion.

Og sak pa'ali sog kopokpotubu' nog gotowanantidu matoy

Matiu 22:23-33, Luk 20:27-40

¹⁸ Tubus nitu', og sadusiuanan mikpolani dia ni Isus. Og gotowanan koyon, ondi' ilan tumud nog ngon motubu' puli' tidu matoy. Dadi, miksak ilan dia ni Isus nog, ¹⁹ “Polopanad, ma' long nog sinulat kitu' ni Muses dianita, nog bila og sala kopogduayan, matoy og glaki non nog saka onda'idun og bata' nilan, sumboy og balulibun koyon pogduoyon nog pimikitan non, bagun da bila mogbata' ilan, mimung da ma' nog bata' nilan nog glaki non kitu' tigana'. ²⁰ Ati, ngon og pitu kotow mogilug nog lunsan laki. Og gulangbata' koyon dianilan migduoy nog saka minatoy nog da' ilan pa pogbata'. ²¹ Tubus nitu', pigduoy nosop nog dumapit sog gulangbata' og balulibun koyon. Saka minatoy dosop nog da' ilan pa pogbata'. Tubus nitu', pigduoy nosop ion nog kotolu bu da'idun dosop og bata' nilan. ²² Asta mipogduoy non og pitu kotow pomogilug koyon nog mikpomatoy ilan saka da' ilan pogbata'. Sog gimpusan, asta og balulibun koyon minatoy dosop. ²³ Dadi, bila matong gondow nog potubu'on og gotowanan tidu matoy, sima ma og glaki nog glibun koyon nog saka og pitu kotow koyon mikobian mogduoy dianon?”

²⁴ Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, “Sa'an mi-lapang amu po' da'idun sabut niu nog sinulat dia sog Kitab otawaka og dasig nog Mikpongon. ²⁵ Po' bila matong na potubu'on nog Mikpongon og gotowanan tidu matoy, ondi' ilan na mok-pogduoy po' mama' ilan na nog moloikatanan

sog glangit. ²⁶ Bu pa'ali sop sog kopotubu' nog gotowanen tidu matoy, onda' niu ta' kobasta og sinulat ni Muses dia sog Kitab nog guksugan kitu' pa'ali dia sog polompung nog mitongow non mikpogliga'? Ma' nini og talu' nog Mikpongon dianon, 'Akon og Mikpongon nog ion non og poktomuyon kitu' ni Abraham, bu ni Isak, bu ni Jakub.'[†] ²⁷ Kona' ion og poktomuyon nog ain og minatoy, suga'id non, ain og totubu'. Dadi, miktantu amu doda' molapang."[‡]

Og bololaga' sog glam nog dondagan

Matiu 22:34-40, Luk 10:25-28

²⁸ Dadi, ngon sala kotow og polopanad nog botad nog bansa Hudyu, midongog non ilan mogabitabit bu mitongow non nog si Isus moto tumabal. Dadi, sinakan non si Isus nog, "Olo og dondagan kitu' nog bololaga' sog glam non, dia sog Botad?"

²⁹ Tinabal ion ni Isus nog, "Og bololaga' sog glam nog dondagan ma' nini, 'Pokinongog amu gotow Israelanan, Og Pogbaya' og Mikpongon bu sala non da og Kounutan ta! ³⁰ Sumboy potigbungon mu og glolaman mu sog Pogbaya' nog ion og Diwata mu, tidu sog pusung mu, mangoy sog glimukud mu, asta sog glam nog pomikilan mu, bu glam nog pagas mu.'§

³¹ "Bu og kodua' non ma' nini, 'Sumboy molalam a dia sog sumbaloy mu mama' da nog

[†] **12:26** 12:26 Exodus 3:6 [‡] **12:27** 12:27 Og pigolong ni Isus koni nog minatoy, og glawas nilan. Po' og glimukud nilan totubu' da ditu' sog glangit. Bu moktamuy ilan da ditu'. **§ 12:30** 12:30 Deuteronomy 6:4-5

glolaman mu sog dili glawas mu.’* Da'idun na og bololaga' nog dondagan nog labi pa dini.”

³² Dadi, tinabal non si Isus, “Molongas og tabal mu koyon, Polopanad. Bu motud og talu' mu nog og Mikpongon da og Pogbaya' bu da'idun na Diwata lual pa dianon. ³³ Bu moktidu sog pusung, bu sog glam nog pomikilan, bu sog glam nog pagas, sumboy molalam ita dianon. Bu sumboy molalam ita dosop sog sumbaloy ta nog ma' nog glolaman ta nog dili glawas ta. Og glam nion, bololaga' pa dia sog glam nog pomalasanan ta kitu' dia sog Mikpongon nog tutungon.”

³⁴ Dangan midongog ni Isus nog ma' nion og tabal non, tinolu'an non ion nog, “Molani a na sog pigdotu'an nog Mikpongon.” Tidu dion, da'idun na ginumilu' moksak mokpuli' dianon.

Og sak pa'ali sog Kristu

Matu 22:14-41, Luk 20:41-44

³⁵ Solian ni Isus mokpanad sog gotowanan dia sog glomalomaan nog Baloy koyon nog Pokto-muyan dia sog Mikpongon, miktalu' ion nog, “Olo gidoy og poktolu'on nog polopanandanan koyon nog botad nog bansa Hudyu nog, og Kristu nog ion og pangkat ni Dabid? ³⁶ Po' si Dabid, bianan sog Bolakat nog Mikpongon, miktalu' nog,

‘Og Pogbaya' miktalu' dia sog Kounutan ku, Ingkud a sog dapit glintu u asta imungon ku og bantaanan mu nog gindogan nog botis mu.’†

* **12:31** 12:31 Levitikus 19:18 † **12:36** 12:36 Salmu 110:1

³⁷ “Dadi, bila si Dabid, iningolanan non ma og Kristu nog Kounutan non, olo ma og kipongkatoy ni Dabid dianon?” Bu modakol nog gotowanan og linoliag mokinongog nog talu' ni Isus koyon.

*Og pidonsama' ni Isus tumalu' dia sog polopanadanan nog botad bu sog parasiuanan
Matiu 23:1-36, Luk 11:37, 20:45-47*

³⁸ Sog solian pa ni Isus mokpanad dia sog gotowanan koyon dion, miktalu' ion nog, “Pokpotubud amu dia sog polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu po' loliagon ilan monapot nog ponopoton molambak bila mokpanowpanow ilan po' moleg ilan pogodaban bu golunon nog gotowanan bila dia ilan sog kosompagan. ³⁹ Bu bila dia ilan sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu, kolegan nilan dia ilan pingkudoy sog gingkudan nog mokokotas nog gotow. Bu ma' nitu' dosop bila dia ilan sog kologya'an. ⁴⁰ Bu ginang nilan moglimbung dia sog balulibunanan bagun nilan malap og gakodanan nilan. Tubus nitu', bila mogyakin ilan, popoyaton nilan tokodoy po' balu'balu' molongas ilan nog gotow. Tibua, sog binaya' nog gondow, ombogat tokodoy og polihala' nog Mikpongon dia sog gotowanan koyon nog ma' nion.”

*Og bogoy nog balulibun sog Mikpongon
Luk 21:1-4*

⁴¹ Tubus nitu', miningkud si Isus sog sungu'an nog poktogu'an koyon nog sin nog inuakil sog Mikpongon dia sog Baloy nog Poktomuyan

koyon. Pigbontayan non og gotowanan mongin-ulod nog sin nilan dion sog poktogu'an koyon. Modakol og doyahananan nog modakol og tin-ulod nilan nog sin nilan dion. ⁴² Tubus nitu', mitongow non dosop og balulibun nog miskinan minangoy tumulod nog dua' sin da dia sog poktogu'an koyon nog bogoy. ⁴³ Dadi, sinabi ni Isus og sulanggu'anan non koyon nog mokpolani ilan dianon mangka ion poktalun' nog, "Tolu'on ku dianiu, og binogoy nog balulibun koyon labi pa dia sog bogoy nog duma gotowanan koyon dion. ⁴⁴ Po' og doyahananan koyon, sa'an mikobogoy ilan po' ngon dianilan. Tibua, og balulibun koyon, tinipot non mogbogoy og glam nog sukatan non."

13

Og gindanan nog gimpusan nog gondow Matiu 24:1-35, Luk 21:5-33

¹ Tubus nitu', dangan linumiu si Isus tidu sog Baloy nog Poktomuyan koyon dia sog Mikpongon, miktalu' og sulanggu' non dianon nog, "Tontong mu, Polopanad! Omba'is tokodoy pogbontayan og polongkapan nog Baloy nog Poktomuyan koyon bu og gimbolayan koyon sog glumibut non."

² Tinumabal si Isus nog, "Og pigdolit mu koyon nog gimbolayan, ngon gondow non nog minsan solabuk og polongkapan non koyon nog batu nog mitongow mu, da'idun nododa' mosama' dun dia sog kibotangan non koyon po' glam non koyon motipot pomoktugban."

³ Dangan minatong ilan ditu' sog bulud nog Olibu, miningkud si Isus bu pigbontayan nilan sog dipag og Baloy koyon nog Poktomuyan. Mikpolani si Piter, si Jems, si Jan, bu si Andriu dia ni Isus mangka ilan poksak dianon nog ilan bu ilan, ⁴ “Kounutan, talu' mu pa dianami bog nanu gidoy ion kotuman. Bu olo og gindanan dun nog posungu' na motuman og glam non koni?”

⁵ Tinabal ilan ni Isus nog, “Pokpotubud amu bagun amu ondi' kolimbungan. ⁶ Po' modakol og matong nog gomiton nilan og ngalan ku. Tolu'on nilan nog ilan dow og Kristu. Bu modakol og kolimbungan dun. ⁷ Bu bila mokodongog amu nog gonek nog mogbunu' bu og dongogan nog mogbunu', na' amu kigla'an dun po' glam non koyon sumboy nododa' ion mian. Tibua, kona' pa ion og doku'an. ⁸ Po' og binonsaan mokpogbunu' ilan bu ilan. Bu og pigdotu'an mantu dosop sog len pigdotu'an. Bu ngon dosop mian nog glinuganan sog ainain nog bonua bu og gunus. Og glam nini og tolipunan pa nog glogon nog ompononggi' dia sog glibun nog pinokitan.

⁹ “Pongmohilat amu po' pongukpa'an nilan amu mangka amu nilan uokiloy dia sog gukum. Bu pogdonogon amu dion sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Bu sabap sog kopokokunut niu dianakon, oiton nilan amu dia sog sungu'an nog gubernadoranan bu sog sungu'an nog kodotu'ananan mangka amu ukumoy sabap sog kopokokunut niu dianakon. Bu bianan ditu', mokopoguksug amu nog Gomba'is nog Guksugan dianilan. ¹⁰ Po' og Gomba'is koni nog Guksugan sumboy kuksugan pa poguna dia

sog glam nog binonsaan. ¹¹ Bila ukpa'an amu bu dia amu na sog sungu'an nog gukum, na' amu mosusa dun bog olo og tabal niu dianilan. Suga'id non, talu' niu tibua ain bogoyon daniu sog tang koyon. Po' og talu' koyon kona' niu dili og talu', suga'id non, og Bolakat nog Mikpongon og mokpotalu' dun daniu.

¹² "Bu sog tang koyon pobunu' nilan na og putupusod nilan. Bu ma' nitu' dosop og ginangon nog gama'anan dia sog gombata'anan nilan. Bu og gombata'anan si'oy, mokpongantu ilan na sog mokogulanganan nilan mangka nilan pobunu'. ¹³ Pokongitan amu nog glam nog gotowanan sabap sog kopokokunut niu dianakon. Tibua, simasima og mokogaga asta sog doksu'an, motabang ion.

¹⁴ "Ngon gondow non, motongow niu nog pindogon dia sog dugu nog mosigda nog dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon og landu' kolaton nog miimung moglomu' dun og Baloy kitu' nog Poktomuyan. (Sumboy mosabut nog ain og mogbasta nini!) Bila motongow niu itu' nog piindog na, ain og gotowanan kitu' nog mikpogonong dini sog Judia koni, sumboy mokpolaguy ilan na sog kobukidan. ¹⁵ Bu ain sop og gotowanan nog kotangan nog dia ilan sog glowasan nog baloy nilan, ondi' ilan na mokotagad mogdangan monolimpan. ¹⁶ Bu ain sop og gotowanan nog kotangan nog ditu' ilan sog binalan nilan, ondi' ilan na dosop mokotagad muli' malap nog sulagbon nilan. ¹⁷ Bu sog tang koyon, kololatlolat ain bodosanan bu ain og tigubata' po' ngon og kolumbketan nilan.

¹⁸ Pogyokinoy niu nog og kopolaguy niu ondi' motang sog timpu dupi'. ¹⁹ Po' sog tang koyon, landu' na og sinsaan nog gotowanan. Da' sibon kobianoy og ma' nion koyon nog sinsaan tidu pa sog kopokpongon nog dunya asta sog numun koni, bu og sinsaan koyon di' kobotukan. ²⁰ Somo' onda' kulangoy nog Mikpongon og ginindowan nog sinsaan nilan koyon posungu', motipot nododa' pomatoy og gotowanan. Tibua, sa'an kinulangan non po' sabap sog pigotowan non nog pinili' non. ²¹ Dadi, sog tang koyon, bila ngon mokpoktalu' nog 'Tontong niu! Koni na og Kristu!' otawaka, 'Kitu' da ion!' na' amu tokodoy tumud dun. ²² Po' modakol og mokponua' nog polomolatasanan nog di' motud bu og gotowanan nog mogbalu'balu' nog ilan dow og Kristu. Bu poginangon nilan og gingyata'anan bu og kosobu'sobu' bagun nilan moit og gotowanan, bu asta og pigotowan nog Mikpongon, somo' moit nilan da bosia. ²³ Dadi, pongmohilat amu po' sa'an ini pidonsama' u tumalu' daniu bagun amu mosimpan.

²⁴ "Bu bila modoksu' og glogon koyon, sog tang koyon mogdolom og gondow. Bu og bulan ondi' na sumilow. ²⁵ Bu og bitunanan sog glangit mokpogogdag, bu og glam nog dia sog glangit mokpoksop og botanganan nilan.

²⁶ "Dadi, sog tang koyon, motongow nilan og Binata' sog Kilawan posungu' matong dini sog glupa'an mogunut dia sog ginampol, bu dunut landu' silow og kotas nog baya' non. ²⁷ Tubus nion, popongoyon non og moloikatanan non po'

limudon nilan og pigotowan non sog pat pigyulu nog dunya.

²⁸ “Ma' nini og manad niu dia sog kayu kitu' nog igera. Bila lumoklag na bu pogbogudawon, kosunan niu nog dali' na og timpu podos.

²⁹ Domikian dosop nog bila motongow niu na og glam nog piktalun u koni mituman na, kosunan niu nog dali' na datong og Binata' sog Kilawan.

³⁰ Po' tolu'on ku dianiu, mangka si'oy kotipot pomatoy og gotowanan numun koni, motuman na og glam nog piktalun u koni dianiu. ³¹ Og glangit bu glupa'an solianlian da, tibua, og talu' u moksampoyumul nododa'.”

Da'idun og mokosun nog tang nog kopokpuli'nog Binata' sog Kilawan

Matiu 24:36-44

³² Ma' long pa ni Isus, “Da'idun og mokosun dun, sala kotow si'oy, og gondow otawaka og tang, minsan si'oy og moloikatanan sog glangit, otawaka og Bata'. Da'idun mokosun dun lual da og Gama'.

³³ Dadi, sa'an sumboy kobon non poktima'an bu pongmohilat amu po' di' niu kosunan bog olo ondowoy dun og kotuman og pogolongon ku koni. ³⁴ Domikian da mama' nog gotow nog posungu' ompanow sog len bonua. Mangka si'oy ion gonat, pomilinan non poguna og sosugu'onanan non nog ginangon nilan bu bogayan non ilan nog polosuku'an nilan. Bu dondagon non dosop og polongipat nog bongawan nog baloy non koyon nog sumboy mongmohilat ion, mangka na ion panow.

³⁵ Dadi, amu si'oy, mama' amu dosop nitu'.

Sumboy pongmohilat amu po' di' niu kosunan bog nanu og kopokpuli' nog gapu' nog baloy koyon, sog tolipun gobi, otawaka sog tunga' gobi ta', otawaka sog dali' ondow ta', otawaka sog buka'siang. ³⁶ Dadi, sa'an pongmohilat amu bagun non amu di' kodotongan nog poktulug amu, bila tumokow ion matong. ³⁷ Og tinalu' u koni dianiu nog pongmohilat amu, tolu'on ku dosop sog glam non."

14

Migupakat ilan pa'ali sog kobunu' nilan dia ni Isus

Matiu 26:1-5, Luk 22:1-2, Jan 11:45-53

¹ Minatong dua' ondow dona mangka si'oy poktolipun og kologya'an kitu' nog Liniusan bu og kologya'an nog Pan Nog Da' Potulinoy, og mokokotas nog boliananan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, kobon non monontong ilan nog pondayan bagun nilan kukpa'an si Isus nog mondom da'idun og mokosun dun mangka nilan si'oy ion bunu'oy.

² Tibua, long nilan dun, "Sumboy di' ta ion ukpa'an nog motang sog gondow nog kologya'an koyon, po' gomonsunoy mokpogulek og gotowanan dun."

Pimogomutan si Isus ditu' sog Betani

Matiu 26:6-13, Jan 12:1-8

³ Sonuk nog ditu' si Isus sog baloy ni Simun og bakas gipulon kitu' nog ditu' sog Betani, solian nilan kuman, ngon sala kotow glibun mikpolani dianon. Migoit ion nog glana momut nog tinagu'

sog glolonan nog inimung tidu sog batu puti'. Og ngalan nog glana momut koyon nog landu' kologan og Nard. Dadi, sinokpo' non og glolonan koyon mangka non tuyungoy og pogomut koyon sog glimpulu ni Isus. ⁴ Tibua, og duma gotowanan dion piglolingitan nilan og glibun koyon mangka ilan pokundomundom nog ilan bu ilan nog, "Iduma ma gidoy ion? Pogostaan non ma og glana momut koyon! ⁵ Somo' bosia ion piksaluy, og tolu gatus dinari* koyon nog ombogoy pa bosia dia sog miskinananan." Dadi, pigbolu'an nilan ion.

⁶ Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog, "Polukas niu na glibun koni! Balan niu moksasow dianon? Og gininang non koni dianakon molongas tokodoy. ⁷ Amu, kobon non mokunul amu da nog miskinan. Bu bila ompikil niu tumabang amu dianilan, kotobangan niu da ilan. Tibua, akon, ondi' ita niu kobon non mokunul. ⁸ Og gininang nog glibun koni og goktob nog omba'ug non. Og glana momut koyon nog tinuyung non sog glawas u, og kopoksimpan non ion nog kolobong dianakon. ⁹ Bu tolu'on ku dianiu, minsan ain ustaloy og Gomba'is nog Guksugan sog gliwag nog dunya koni, og gininang nog glibun koni dianakon mosuksug dosop po' og pomondoman dianon."

Minangoy si Judas mogupakat dia sog mokokotasnog boliananan

Matiu 26:14-16, Luk 22:3-6

* **14:5** 14:5 Og golaga' nog sala dinari koyon, mokotindan laga' sindow nog sala kotow.

¹⁰ Tubus nitu', og sala kotow sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan ni Isus koyon, nog si Judas Iskariot, minangoy sog mokokotas nog boliananan po' uokilon non si Isus dianilan.

¹¹ Dangan midongog nilan og gangoy ni Judas koyon, kisu'atan ilan tokodoy dun bu pinosadan nilan si Judas nog bogayan nilan nog sin. Dadi, tidu ditu', minontong si Judas nog pondayan non nog bagun non muakil si Isus dianilan.

Og gimpusan ni Isus bu sulanggu'anan nonmogadap moglobungan

Matiu 26:17-30, Luk 22:7-23, Jan 13:21-30

¹² Dangan ion midopot og tigana' ondow nog kologya'an kitu' nog iningolanan Pan Nog Da' Potulinoy, og botad nilan sog gondow koyon, momalas ilan nog nati nog bilibilianan nilan nog simpan nilan kitu' nog pomalas nilan sog Liniusian. Dadi, miktalu' sulanggu'anan ni Isus dianon nog, "Polopanad, ain ka koleg simpanoy nog globungan nog Liniusian?"

¹³ Dadi, dinondag ni Isus og dua' kotow sulanggu'anan non koyon mangka non ilan tolu'oy nog, "Angoy amu sog koliwagan bonua koyon bu ngon og lumumpak diani uog glaki nog pokpisan nog ba'ing. Pogunut amu dianon. ¹⁴ Bu ain baloy nog solodan non, talu' niu sog gapu' nog baloy koyon nog, 'Og Polopanad miksak bog ain dow og dugu kitu' nog poglobunganan nilan nog sulanggu'anan non sog gondow nog Liniusian?' ¹⁵ Potongowon non diani uog mosolag nog dugu dia sog ditas nog baloy koyon sog kodua' lengkat non. Og dugu koyon misimpan

na. Ditu' niu pogasip og glam non.” ¹⁶ Dadi, mipanow sulanggu'anan non koyon sog koliwagan bonua kitu' bu mitongow nilan doda' og glam nog piktalun' ni Isus kitu' dianilan. Dadi, pigasip nilan dion og globungan koyon nog iningolanan og Liniusan.

¹⁷ Dangan miglogobi na, si Isus bu sulanggu'anan non koyon nog sopulu' bu dua' kotow, minatong ilan sog baloy koyon. ¹⁸ Sonuk nilan mogadap kuman, miktalu' si Isus nog, “Tolu'on ku dianiu, og sala kotow dianiu og mongula'at dianakon. Og gadap u da dini kuman.”

¹⁹ Dadi, migla'at og dialom pikilan nilan dun mangka og monala kotow dianilan miksak dianon nog, “Kona' u ta' gidoy ion?”

²⁰ Tinumabal si Isus nog, “Og moksipi kitu' muakil dianakon, og sala kotow dianiu sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan ku, og minabang kitu' kuman dia sog ponaksan ku. ²¹ Po' og Binata' sog Kilawan, og bianan non matoy mama' nog sinulat kitu' dia sog Kitab pa'ali dianon. Tibua, kondokondok tokodoy og doksu'an nog gotow koyon nog mongula'at dianon. Golom pa bosia somo' da' na ion bota'oy.”

Og globungan nog miimung ponondomansog kopatoy ni Isus

Matu 26:26-30, Luk 22:14-20, 1 Korintu 11:23-25

²² Sog sonuk nilan poglokan, minalap si Isus nog pan mangka non posolomatoy sog Mikpongon, mangka non pomitakoy bu pomogoyoy

dianilan kobon non moktalu' nog, “Tabuk niu ini po' ion non ini og glawas u.”

²³ Tubus nitu', inimud non og saguk koyon dion bu posolomatoy sog Mikpongon mangka non tulunoy dianilan. Bu glam nilan koyon minimum dun. ²⁴ Long sop ni Isus dun, “Ion non ini og dugu' u nog moglayas bagun kompunan og dusaanan nog modakol nog gotowanan. Ion non nion og pagon nog bogu pasad nog Mikpongon sog gotowanan. ²⁵ Tolu'on ku daniu, di' u na minum nini mokpuli' asta mogadap ita mokpuli' sog pigdotu'an nog Mikpongon.” ²⁶ Tubus nitu', mikpoksanglit ilan sog Mikpongon bianan sog bobat mangka ilan na angoy ditu' sog bulud nog Olibu.

Pidonsama' ni Isus tumalu' nog sonsingan ion ni Piter

Matiu 26:31-35, Luk 22:31-34, Jan 13:36-38

²⁷ Sonuk nilan koyon ompanow posungu' ditu', long ni Isus dianilan, “Bombus og glam niu koyon, bolongon niu akon. Po' sinulat sog Kitab nog, ‘Bunu'on ku og polongipat nog bilibili bu mokpokpola' og bilibilianan non.’[†]

²⁸ Tibua, bila motubu' u na tidu matoy, moguna u daniu ditu' sog Galili.”

²⁹ Tubus nitu', miktalu' si Piter dianon nog, “Kounutan, minsan glam nilan koyon molong dianika, akon, di' u da ika bolongon!”

³⁰ Tinabal ni Isus si Piter nog, “Tolu'on ku dianika, bombus mangka si'oy poktukala' manuk sog kodua' kali non, tolu kali mu na akon

[†] **14:27** 14:27 Sakaraya 13:7

sonsingoy dia sog gotowanan nog di' mu akon kilolaan.”

³¹ Tibua, posisaya' tanan si Piter poktalu' nog, “Kounutan, minsan si'oy sunu'on u munu' dianika, di' u nododa' ika sonsingan!” Mama' dosop nitu' og tinalu' nog duma sulanggu'anan non.

Migyakin si Isus ditu' sog Getsemani

Matiu 26:36-46, Luk 22:39-46

³² Tubus nitu', migdayun si Isus ilan nog sulanggu'anan non sog dialom nog koyuan koyon nog iningolanan og Getsemani. Miktalu' ion dianilan nog, “Pongingkud amu pa dini po' mangoy u pa mogyakin.” ³³ Bu inoit non si Piter, si Jems, bu si Jan. Landu' tokodoy og susaan non po' mibatik non na og posungu' non kitu' kobianan. ³⁴ Dadi, miktalu' ion sog dumaanan non koyon nog, “Landu' u na kobogatoy nog susaan ku nog boya'an agonagon u na matoy dun. Pogbagad amu pa dini bu duma amu mogonduk mogyakin.” ³⁵ Tubus nitu', minangoy ion sog gunanunan kolongod mangka ion lob mogyakin nog, somo' bosia mogusoy da, di' na ombaluy og sinsaan non koyon. ³⁶ Ma' long non dun, “O Ama' u, Ama', da'idun og mologon dianika. Awa' mu pa dianakon og posungu' u koni poglogogaon nog sinsaan. Tibua, sumboy kona' og glegan ku og kunutan, suga'id non, og glegan mu.”

³⁷ Tubus nitu', mikpuli' ion ditu' sog sulanggu'anan non kitu'. Mitongow non ilan nog mikponulug ilan. Miktalu' ion dia ni Piter, “Simun, mitulug a ta? Di' a ma mokogaga

mogonduk podali' si'oy? ³⁸ Pogonduk amu mogyakin bagun amu ondi' koyuba'an. Moleg da bosia og pikilan niu, tibua, og glawas niu ondi' mokogaga.”

³⁹ Tubus nitu', mikpuli' nosop si Isus mogyakin mama' nog gyakin non kitu' ⁴⁰ mangka nosop pokpuli' ditu' sog sulanggu'anan non koyon. Bu kidotongan non nosop ilan nog mikponulug po' ondi' nilan na doda' kotigolan og tulug nilan. Bu di' ilan moto tumabal dia ni Isus.

⁴¹ Tubus nitu', mikpuli' nosop si Isus sog kotolu kali non, mangka ion poktalun' nog, “Abu! Mikpogbobolilid amu poma dion motulug? Pada na po' minatong na og tang nog uokilon na og Binata' sog Kilawan dia sog gongkoman nog gotowanan kitu' nog bolodusaon. ⁴² Dadi, pogbuat amu na po' koni na og gotow kitu' nog moguakil dianakon sog gla'at. Alung na.”

Og kukpa' dia ni Isus

Matiu 26:47-56, Luk 22:47-52, Jan 18:3-12

⁴³ Sonuk pa ni Isus moktalu', minatong na si Judas og дума nog sopulu' bu dua' sulanggu'anan non kitu'. Modakol nog gotowanan og dunutanan non nog migatul ilan nog kalisanan bu bobombalanan nilan. Pipangoy ilan nog mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, bu og kobogolalan nog bansa Hudyu koyon.

⁴⁴ Og polonipu kitu' nog si Judas bu og gotowanan koyon, ngon og koposadan nilan nog bagun nilan kilolaan si Isus. Long non dun, “Og gotow nog olokan ku, ion non ion

og ponontongon niu kitu'. Dadi, ukpa'oy niu na ion mangka niu oit bu ipat niu mahatul."

⁴⁵ Dadi, mikpolani si Judas dia ni Isus mangka ion poktalunog, "Polopanad!" mangka non olokoy si Isus. ⁴⁶ Dadi, og gotowanan koyon pigdoyunan nilan mogaid bu ukpa'oy si Isus. ⁴⁷ Tibua, og sala kotow koyon nog pogindog dion, sinintak non og kalis non mangka non tigbasoy og kisonggulan nog kounutan nog boliananan koyon boya'an nog misikpoy tanan og tolinga non.

⁴⁸ Tubus nitu', miktalu' si Isus sog gotowanan koyon nog, "Og polongla'ug u ta' nog mangoy amu dini nakon mokpogoit amu poma nog kalisanan bu bobombalanan?" ⁴⁹ Saka gondow gondow motongow niu akon mokpanad sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Saka da' niu poma akon ukpa'oy ditu'. Tibua, sumboy doda' motuman og glam nog sinulat dia sog Kitab."

⁵⁰ Tubus nitu', binolong ion nog glam nog sulanggu'anan non koyon po' mikpokpolaguy ilan. ⁵¹ Ngon sop sala kotow glitow dion nog migunut dia ni Isus nog da' poglogdoy, suga'id non, minapis tibua. Dangan inukpa'an ion bosia, ⁵² milaguy ion nog mibagak og tapis non.

Si Isus piadap dia sog kobogolalan

Matiu 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Jan 18:13-14,19-24

⁵³ Tubus nitu', inoit nilan si Isus ditu' sog kounutan nog boliananan koyon. Ditu' miglumpuk og glam nog mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog

bansa Hudyu, bu og kobogolalan. ⁵⁴ Tibua, si Piter piguyukuyukan non si Isus asta sog glomalomaan nog kounutan nog boliananan koyon. Bu minampu' ion mingkud dia sog polongipatanan koyon dion kobon non mokpoponalang sog gapuy.

⁵⁵ Og mokokotas nog boliananan, bu glam nog polongukumanan sog gukum nog bansa Hudyu,‡ minontong ilan nog mondom komotudan si Isus bagun nilan ion ombunu'. Tibua, da' nilan ion kotongowoy nog mondom ombunu' nilan ion dun. ⁵⁶ Modakol og gotowanan migimungimung tumaksi' dia ni Isus, tibua, di' dumalan og koponaksi' nilan koyon dianon.

⁵⁷ Tubus nitu', ngon gotowanan minindog dion mangka ilan dosop poktalun' nog di' motud. ⁵⁸ "Midongog nami og gotow koni miktalu' nog goba'on non dow og Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon nog ginimung nog gotow bu, sog solod nog tolu ondow, mokpindog dow ion nog len nog kona' kimungan nog gotow." ⁵⁹ Tibua, minsan si'oy ma' nitu', di' da dumalan og koponaksi' nilan dianon.

⁶⁰ Dadi, minindog og kounutan nog boliananan koyon sog titonga' nog gukum mangka non sakoy si Isus nog, "Olo ma og tabal mu dun og sumbunganan nog gotowanan koyon dianika?"

⁶¹ Tibua, si Isus da' pogonekonek.

‡ **14:55** 14:55 Og gukum nog bansa Hudyu solabuk da bu ngalan non og Sanhedrin. Pitu pulu' bu sala kotow mipili' nog polongukum mingkud sog gukum nilan koyon.

Dadi, sinakan nosop nog kounutan nog boliananan koyon si Isus nog, "Ika ta' og Kristu nog og Bata' nog Mikpongon?"

⁶² Tinumabal si Isus nog, "Akon ma. Bu motongow niu da og Binata' sog Kilawan pogingkud dia dapit sog glintu nog Pogbaya' posungu' ion matong nog dia sog ginampol sog glangit."

⁶³ Pu'un midongog nog kounutan nog boliananan koyon, linolingitan ion dun. Dadi, binogyang non og ponopoton non mangka ion poktalu' nog, "Og gotow koni pigloka'loka'an non og Mikpongon! Da'idun na balan ta nog taksi' po' ⁶⁴ midongog niu na nog pigloka'loka'an non og Mikpongon. Dadi, olo ma og koposadan niu dun?"

Piksolobukan nilan tumalu' nog sumboy bunu'on si Isus.

⁶⁵ Tubus nitu', og duma nilan dion, pigdula'an nilan si Isus. Bu binunti nilan ion mangka nilan suntukoy kobon nilan mogwanwan dianon, "Atuk mu dow buan bog sima sinumuntuk koyon dianika!" Bu og polongipatanan koyon dianon piksuntuk nilan dosop si Isus.

Sinonsingan ni Piter si Isus

Matiu 26:69-75, Luk 22:56-62, Jan 18:15-18,25-27

⁶⁶ Solian nog dion pa si Piter sog glomalomaan koyon, ngon sala kotow og glibun dion, og sosoligan nog kounutan nog boliananan koyon, minangoy sog glomalomaan koyon. ⁶⁷ Dangan mitongow non si Piter sonuk non monalang, pigimotimot non ion mangka poktalu' nog, "Ika si'oy og duma a dosop ni Isus nog gotow Nasaret."

⁶⁸ Tibua, minonsing si Piter nog, “Di' u sunan bog olo poktolu'on mu koyon otawaka bog sima pogolongon mu koyon!” Bu minangoy si Piter sog bongawan nog glomalomaan kitu' [mangka poktukala' manuk].

⁶⁹ Dadi, dangan mitongow nosop nog glibun kitu' si Piter, miktalu' ion sog gotowanan koyon nog pogindog dion, “Og gotow koni og duma ni Isus.” ⁷⁰ Tibua, pinonsingan nosop ni Piter.

Da' kobon golot non og gotowanan koyon nog mikpogindog dion miktalu' dia ni Piter nog, “Da'idun og dua'dua' non, ika, og duma a dosop ni Isus po' ika si'oy miktidu a dosop sog Galili.”

⁷¹ Dadi, miksumpasumpa tanan si Piter dun nog, “Bila di' motud piktalu' u koni, ngon matong dun sog kotubu' u. Di' u sunan bog sima og pogolongon mu koyon!”

⁷² Pu'un miluksad og talu' ni Piter koyon, miktukala' nosop og manuk [nog kodua' kali non]. Kilobotan ni Piter og tinalu' kitu' ni Isus dianon nog, “Mangka si'oy poktukala' manuk [sog kodua' kali non] tolu kali mu na akon pononsingoy.” Dadi, miglulad si Piter.

15

Piadap si Isus dia ni Pilatu

Matiu 27:1-2,11-14, Luk 23:1-5, Jan 18:28-37

¹ Dangan miksisolom bonua, og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, bu og kobogolalan koyon, bu glam nog polongukumanan dion, miksolabuk ilan na nog pikilan. Dadi, binalud nilan si Isus mangka

nilan ogakoy ditu' ni Pilatu mangka nilan uokiloy dianon.

² Sinak ni Pilatu dia ni Isus nog, “Ika ta' og datu' nog bansa Hudyu?”

Tinumabal si Isus nog, “Mama' nog tinalu' mu koyon.” ³ Tubus nion, modakol og tinalu' nog mokokotas nog boliananan koyon nog sumbungan nilan dia ni Isus.

⁴ Dadi, sinakan nosop ion ni Pilatu nog, “Ton-tong mu dow, modakol ma og sumbungan nilan koyon dianika. Olo nion, da'idun ta' og tobalan mu dun?” ⁵ Bigya' non, si Isus da' tabal. Dadi, kisobu'an si Pilatu dun.

Og koukuman nilan dia ni Isus bunu'on

Matu 27:15-26, Luk 23:13-25, Jan 18:38-19:16

⁶ Giap matong og tang nog kologya'an nog ngalan non Linius, og botad ni Pilatu, poluason non sala kotow nog kinolobusu, ain bubuton nog gotowanan. ⁷ Ngon sala kotow nog kinolobusu, og ngalan non si Barabas. Si Barabas koni bu og dumaanan non, mingantu ilan sog polinta nog bansa Roma nog boya'an mikobunu' ilan tanan nog gotow. ⁸ Dadi, modakol nog gotowanan mikpolani sog sungu'an ni Pilatu po' pongonion nilan dianon nog inangon non mama' nog pogbotadon non kitu' nog tonton.

⁹ Dadi, tinabal ilan ni Pilatu nog, “Moleg amu ta' nog poluason ku daniu og Datu' koni nog bansa Hudyu?” ¹⁰ Po' kosunan ni Pilatu nog sa'an og mokokotas nog boliananan, inuakil nilan si Isus dianon po' miksibok ilan dia ni Isus.

¹¹ Tibua, og mokokotas nog boliananan koyon, tinogol nilan og gotowanan koyon dion nog bubuton nilan si Barabas nog poluason, kona' ni Isus.

¹² Tinabal ni Pilatu ilan nog, “Dadi buan, olo ma og gondunon ku dia sog gotow koni nog iningolanan niu og Datu' nog Bansa Hudyu?”

¹³ Miglongag ilan mogeokes nog, “Kudus mu ion!”

¹⁴ Tinabal ni Pilatu ilan nog, “Iduma? Olo og sala' nog miinang nog gotow koni?”

Tibua, posisaya' nilan tanan posikadoy og gapis nilan nog, “Kudus mu ion!”

¹⁵ Dadi, si Pilatu, sabap sog kolegan non omba'is pikilan nog gotowanan koyon dianon, piluas non si Barabas tidu sog kolobusuan mangka non na dondagoy nog pogbodason nilan si Isus mangka non uokiloy dia sog sundaluanan koyon nog kuduson nilan ion.

*Si Isus pigwanwan nog sundaluanan
Matiu 27:27-31, Jan 19:2-3*

¹⁶ Dadi, og sundaluanan koyon inoit nilan si Isus sog glomalomaan nog baloy nog gubernador koyon. Bu piglumpukan ion nog modakol nog sundaluanan. ¹⁷ Pisolugan nilan ion nog glogdoy datu' nog ompula. Tubus nitu' linumikid ilan nog bolagon nog dugion mangka nilan posolugoy dia sog gulu non ¹⁸ mangka ilan pogbalu'balu' mogadab dianon. Long nilan dun, “Mololaki a ma le, og datu' nog bansa Hudyu!” ¹⁹ Tubus nitu', pigbombal nilan ion sog gulu nog tagad nilan mangka nilan ion pogdula'oy. Mikponginglu'ud

ilan sog sungu'an non po' migbalu'balu' ilan sumugyut dianon. ²⁰ Tubus nilan pogwanwanoy si Isus, linuas nilan og glogdoy datu' kitu' nog gompula nog pisolug nilan dianon mangka nilan posolugoy puli' dianon og dili glogdoy non kitu' mangka nilan na pitangoy si Isus lumiu po' kuduson nilan na.

Si Isus linansang sog kudas

Matiu 27:32-44, Luk 23:26-43, Jan 19:17-27

²¹ Sintak nilan ompanow, milumpak nilan si Simun tidu sog bukid. Ion og gotow Sirini. Bu ion og gama' ni Aleksander ilan ni Rupus. Tinogol nog sundaluanan koyon mokpopisan dianon og kudas ni Isus. ²² Dadi, inoit nilan si Isus sog bonua nog ngalan non, Golgota. (Og ma'ana non, bakuk nog gulu.) ²³ Dangan minatong ilan ditu', piinum nilan bosia si Isus nog ginumon nog inompu'an nog bulung nog ngalan non Mira. Tibua, ompok ion minum dun. ²⁴ Tubus nitu', mangka nilan na ion kudusoy. Og ponopoton non kitu' nog linuas nilan dianon, pigbahagi' nilan bianan sog moglogindanan.

²⁵ Og kolansang nilan koyon dia ni Isus sog kudas, og ginonga' monek gondow. ²⁶ Og sumbungan kitu' dia ni Isus sinulat nilan ma' nini, "Koni og Datu' nog Bansa Hudyu." ²⁷ Ngon dua' kotow polongla'ug nog kinudus migimpang sog kilidan ni Isus. [²⁸ Og kibianbian non koni, og kotuman nog sinulat kitu' sog Kitab nog ma' nini, "Piitungan nilan dianon mama' nog og gotowanan kitu' nog di' mokokunut sog

botad.”]”²⁹ Og gotowanan koyon nog mikpominian dion, pigundaundaan nilan si Isus kobon nilan mokisingising bu mangka ilan poktalu' nog, “Long nika dun, goba'on mu dow og Baloy nog Poktomuyan mangka mu pindogoy mokpuli' sog solod nog tolu ondow. ³⁰ Tobangoy mu dow buan og glawas mu bu tukpa a na sog kodus mu koyon.”

³¹ Bu ma' nitu' dosop og gininang nog mokokotas nog boliananan koyon, ilan nog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Mikpoksitalu' ilan nog wanwanan nilan dianon. Long nilan dun, “Mitabang non og duma gotow saka di' non motabang og dili glawas non. ³² Ion dow og Kristu, og Datu' sog bansa Israel. Tontongon ta dow buan bog mokotukpa ta' doda' ion dia sog kodus non koyon. Bog mokotukpa doda', mangka ita tud dianon.” Bu og polongla'uganan kitu' nog kinodus sog molani non, pigwanwan nilan dosop si Isus.

Og kopatoy ni Isus

Matiu 27:45-56, Luk 23:44-49, Jan 19:28-30

³³ Dangan midopot tasondow, migdolom og tibuk nog bonua asta ginonga' na monog gondow. ³⁴ Dangan miginonga' monog gondow, miktalu' si Isus nog mosikad, “Iloy, Iloy, lama sabaktani?” Og ma'ana non, “Diwata u, Diwata u, iduma pitang mu ma akon?”

³⁵ Dangan midongog nog duma gotowanan koyon nog mikpogindog sog molani non koyon, balu' nilan dun, og piktalul' non kitu', sinabi

* **15:28** 15:28 Isaya 53:12

non si Iladya. ³⁶ Sala kotow dion ginumobok mangka alap nog ponopoton nog kodikpol bu molamit mangka potosopoy nog glanggow bu tukogoy sog sosungit, mangka non tokmo'oy dia sog baba' ni Isus bagun non bosia mosoksop mangka ion poktalunog, "Potiangon ta ion po' tontongon ta bog ongoyon ta' doda' ion tobangoy ni Iladya." ³⁷ Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus nog mosikad, mangka na ion kotoktus.

³⁸ Sog tang koyon, og ponopoton kitu' nog modikpol og bolot dia sog dialom nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, migbogyang poginonga' tidu sog ditas mangoy sog silung. ³⁹ Bu og kounutan nog sundaluanan nog migindog sog sungu'an ni Isus koyon, dangan modongog non og talu' ni Isus kitu' bu mitongow non bog olo og migandun mitoktus non, miktalu' ion nog, "Motud doda' nog og gotow koni og Bata' nog Mikpongon!"

⁴⁰ Ngon dosop dion kolibunanan nog mikpogbantoy sog molayu'layu'. Og dumaanan nilan dion si Maria Magdalena, si Salumi, bu si Maria og gina' ni Jems ilan ni Joses. Si Jems og kodua' ngalan non, si Jems nog kongudan. ⁴¹ Mikpogunut ilan dia ni Isus tidu sog Galili bu ilan og mina'ub nog kulang ni Isus. Ngon pa modakol og kolibunanan nog migunut dianon mangoy sog Jerusalem.

Og kolobong dia ni Isus

Matiu 27:57-61, Luk 23:50-56, Jan 19:38-42

⁴² Dangan ion miksindopondow na bonua, og gondow nog Poksimpan, po' mogboloma' ion,

og Gondow nog Pogulali. ⁴³ Ngon og sala kotow nog gotow Arimatea nog ngalan non si Jusep. Ion si'oy og polongukum dosop og sakup nog gukum nog bansa Hudyu nog pogodaban. Bu migdodama ion dosop nog pigdotu'an nog Mikpongon. Miksibolu' ion mangoy mogbubut nog bangkoy ni Isus ditu' ni Pilatu. ⁴⁴ Dadi, kisobu'an si Pilatu nog misompun patoy si Isus. Dadi, sinabi non og kounutan nog sundaluanan kitu' mangka non sakoy dianon bog motud ta' nog minatoy doda' si Isus. ⁴⁵ Dangan midongog non nog minatoy na si Isus, tinugdak non na malap dia ni Jusep og bangkoy koyon.

⁴⁶ Dadi, sinumaluy si Jusep nog bulus mangka non polusoy og bangkoy ni Isus koyon bu putusoy nog bulus koyon mangka non botangoy sog kukut kitu' sog pampang. Tubus nitu', mangka non lilidoy nog mosolag nog batu og totimpong nog bongawan nog globong koyon. ⁴⁷ Si Maria Magdalena, bu si Maria og gina' ni Josep, mitongow nilan og binotangan nog bangkoy ni Isus koyon.

16

Si Isus mitubu' tidu matoy

Matiu 28:1-8, Luk 24:1-12, Jan 20:1-10

¹ Dangan milibuas og Gondow nog Pogulali, si Maria Magdalena, bu si Salumi, bu si Maria og gina' ni Jems, minangoy ilan sumaluy nog glana momut bu pogomut po' ongoyon nilan lonaoy og bangkoy ni Isus. ² Dangan miksisolom bona nog gondow Duminggu, buka'siang pa,

mipanow ilan na sog binotangan nog bangkoy ni Isus kitu'. ³ Sonuk nilan koyon ompanow, miksinaksakoy ilan bog sima gidoy tumabang dianilan lumilid nog batu kitu' nog piktimpong nog globong ni Isus. ⁴ Tibua, dangan minatong ilan ditu', mitongow nilan nog og batu kitu' nog mosolag linilid na. ⁵ Dadi, sinumolod ilan sog dialom nog kukut koyon bu mitongow nilan og glaki nog bogu bata' pa pogingkud dapit sog glintu bu og glogdoy non omputi'. Kiondokan og kolibunanan koyon dun. ⁶ Dadi, miktalu' og glaki koyon dianilan nog, "Na' amu kondokan. Og ponontongon niu koyon nog si Isus nog ion og gotow Nasaret, nog kinudus, da' na ion dini po' mitubu' na ion puli'. Tontong niu polo'ma og binotangan koyon dianon. ⁷ Dadi, angoy niu talu' dia sog sulunggu'anan non kitu' asta dia ni Piter nog migunauna na ion dianilan ditu' sog Galili po' ditu' ilan dona poktongow nog ma' nog tinalu' non kitu' dianilan."

⁸ Dadi, ginumobok ilan mawa' sog globong koyon dunut glukub nilan bu mibabong pikilan nilan. Da' ilan pokopoguksug mogdayun nog kibianbianan nilan koyon kobal nog kiondokan ilan tokodoy.

*Mikpotongow si Isus dia ni Maria Magdalena
Matiu 28:9-10, Jan 20:11-18*

[⁹ Dangan miksisolom bonua nog gondow Duminggu, mitubu' si Isus tidu matoy. Sog tigana', mikpotongow ion dia ni Maria Magdalena. Ion non glibun kitu' nog sibon tosopan nog pitu buk glatdiwata nog inawa' ni Isus

dianon. ¹⁰ Dadi, minangoy si Maria moguksug sog dumaanan ni Isus koyon nog solian nilan lumangos, nog mitubu' na ion mokpuli'. ¹¹ Dangan midongog nilan nog si Isus mitubu' mokpuli' bu mitongow ion ni Maria, da' ilan tud dun.

Mikpotongow si Isus sog dua' kotow sulanggu' non

Luk 24:13-35

¹² Tubus nitu', sonuk ompanow og dua' kotow koyon sulanggu'anan non, mikpotongow ion dianilan nog miksop bayu'bayu' non. ¹³ Dadi, minuli' ilan moguksug sog dumaanan nilan. Tibua, minsan ma' nitu' si'oy, da' ilan pa tud dun.

Pigonat ni Isus og sulanggu'anan non mangoy mogustal

Matiu 28:16-20, Luk 24:36-49, Jan 20:19-23, Piginang 1:6-8

¹⁴ Tubus nitu', tinumua' si Isus ditu' sog sopulu' bu sala sulanggu'anan non nog sonuk nilan poglokan. Pigboba'an non ilan po' da'idun kopongandol nilan bu ompok ilan tumud nog guksugan nog dumaanan nilan koyon nog miko-tongow dianon tidu ion motubu' puli'. ¹⁵ Ma' long ni Isus dun dianilan, "Angoy amu sog glam nog binonsaan sog gliwag nog dunya bu ustal niu dianilan og Gomba'is nog Guksugan koni. ¹⁶ Ain tumud bu pokpobunyang, motabang ion dia sog dusaanan non. Tibua, ain di' tumud, polihola'on ion sabap sog dusaanan non. ¹⁷ Bu ain tinumud, mokopoginang ilan nog gingyata'anan nog ma' nini, bianan sog ngalan ku, mokopomugow ilan

nog glatdiwataan sog ain tinosopan dun. Bu moto ilan moktalu' nog talu' nog da' nilan konadoy. ¹⁸ Bu mokimud ilan nog mamak, bu bila mokinum ilan nog salad, di' ilan da mogla'at dun. Bu bila doponan nilan og gotowanan nog di' mokokodag, kuli'an ilan.”

*Miktolabang si Isus sog glangit
Luk 24:50-53, Piginang 1:9-11*

¹⁹ Dadi, mitubus tibua tolu'oy dianilan nog Kounutan nog si Isus, piiknat ion sog glangit. Bu ditu' ion miningkud sog dapit glintu nog Mikpongon. ²⁰ Tubus nitu', og sulanggu'anan non koyon, minangoy ilan sog ainain nog bonua mogustal sog gotowanan nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog Mikpongon. Bu si Isus og Kounutan, ion og dinumuma dianilan. Bu bianan sog gininang nilan nog kosobu'sobu', miimung og pagon nog og guksugan nilan kitu' pa'ali dia ni Isus motud.]

**Kitab Bogu Pasad talu' nog Mikpongon
Subanon, Western: Kitab Bogu Pasad talu' nog
Mikpongon New Testament**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Subanon, Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

04701be4-22cc-51ef-baf5-706018256e87